

ÉLETTÜNK

XXX. évf. 7-8. szám (30. Jahrg. Nr. 7/8)

Az európai magyar katolikusok lapja

1998 július-augusztus

Frank Miklós

1038 – 1938 – 1998

TÖRTÉNELMÜNK ÉVFORDULÓIRA EMLÉKEZVE

E három évszám vonatkozásait, jelentőségét a magyar történelem számára aligha kell külön magyaráznunk. Feltételezhetően minden olvasónk tisztában van vele, hogy 1038 Szent István, országalapító királyunk halálának éve, 1938 ennek 900. évfordulója és egyben ebből az alkalomból Budapesten rendezett XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Világkongresszus esz-

tendeje. Ha ezeket az eseményeket idén, 1998-ban, azok 60. illetve 960. évfordulóján emlékeztünkbe idézzük, nem csak azért tesszük, mert hát ez már így szokás: a három évszám e gyász mellett egyfajta kapcsolatot, összefüggést fejez ki, amelyről – úgy gondoljuk – érdemes elgondolkozni. Hogy egy ilyen összefüggés nem csupán képzelgés-e, hanem valóság, ezt szeretné a következő eszmefuttatás kideríteni.

keletről és II. Konrádét nyugatról. Életművének megszilárdítására és folytatására fiát, Imrét szemelte ki, akinek nevelését a velencei Gellért püspökre bízta. A már említett „Fiához intézett Intelmek” ékes tanúbizonysága mélységes hitének és uralkodói egyénisége nagyságának.

A halálát megelőző években számos sorscsapás zúdult rá: a belső zavargások és külső támadások mellett a legsúlyosabb – fiának és kiszemelt utódjának, Imrének elvesztése. A betegségek és megpróbáltatások által megtört öreg király, a Hartvik-legenda szerint, halálát közeledni érezve, előbb tanácsot tartott bizalmasaival, majd az „egyházat a püspökökkel és papsággal, valamint az országot az előkelőkkel és a néppel” a Mennyei királynőjének oltalmára bízta.

Minden emberi és uralkodói zsenialitása mellett ez emeli Istvánt a történelem legnagyobbjai közé, ez a képessége a szintézisre a természetes és a természetfeletti között, az egyenes, töretlen vonalvezetés uralkodása kezdetétől, melyet Istenre épített, az utolsó lehetőségig, amikor életművét Magyarország véddasszonyának oltalmába ajánlotta.

1938

Szent István halála 900. évfordulójának megünneplése a nemzetet egy megcsontított országban érte. A történelmi Magyarország területének egy negyede maradt meg, a többit, az igazságosság legelemibb követelményeit semmibe véve, a nagyhatalmak békediktátuma elszakította. Mégis, az első világháború és az azt követő borzalmak, a gazdasági összeomlás és a jövő reménytelensége ellenére, a magyarság kezdett talpra állni. Megindult egy békés fejlődés és a felocsudás lelki síkon is éreztette hatását. Hatalmas egyházi egyéniségek, egy Pohászka, egy Ravasz László, egy Bangha Béla és sokan mások álltak a vallási újraszületés élén. Az amit egyesek – a valóságot nem ismerve, – az elmúlt évtizedek propaganda-szólamait szajkózva „keresztény kurzus” címén emlegetnek, nem volt egyéb, mint egy tönkreslányított nemzet élni akarásának kitörése, azoknak a forrásoknak újrafelfedezése, amelyekből a magyarság egy évezreden át életerejét merítette. Ennek megfelelően a Szent István évi jubileum nem maradhatott csupán történelmi, nemzeti visszaemlékezés, hanem ki kellett terjednie a magyarság életének arra a területére, amely Szent István számára a fundamentumot képezte, a hit dimenziójára.

A XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus budapesti megrendezésére szóló szentszéki megbízás a
Folytatás a 2. oldalon

Imaszándékok

Júliusra

1.

Imádkozzunk, hogy a béke és a hűség Szentlelke vezesse a családokat életükben.

Mindent, ami jó, Isten lelke, a Szentlelke aktivál bennünk. Ezért nem ritka eset, hogy más-más élethelyzetben levő emberek különféle adományokat kérnek a Szentlelektől.

A családoknak szükségük van a helyzetüknek megfelelő adományokra – régen segítő kegyelemnek jelöltük ezt – ezért fontos a „béke és hűség Lelekét” és a „hűség Lelekét” kérniük a mindennapi, esetenként nehéz problémák, helyzetek megoldására. Ha pedig a problémák megoldhatatlanok – ilyen is előfordul – akkor el kell viselni azokat s meg kell teremteni egymás közt az elviselés lehetőségét.

Egyik forrása a „közös műnek”, a család fenntartására és építésére, a béke és hűség. Nehéz, mert a család megannyi tagjának vannak kívánságai, elvárásai, hibái és jó tulajdonságai, szükségletei, mérgelődései, nézetei és még sok más. Emberi tulajdonság, hogy mindezeket keresztül akarjuk vinni, esetenként „boksolni”, gyakorta a család többi tagjai akarata ellen, illetve azok kárára. A többi(ek) protestál(nak) ez ellen, máris kész a parázs veszekedés. Feledtetik a „béke és hűség Lelekét”, pedig ilyenkor szükséges. Azért kell felkészülni rá imádságban és beszélgetések alkalmával, hogy ne fadjon veszekedés az egyéni érdek másokat sértő magatartása.

Fontos tudni, másoknak ugyanolyan jogos érdekeik vannak, mint nekem. Fontos: az én jogom ott végződik, ahol a másiké kezdődik: léteznek határok a családon belül is, amelyek betartandók, tiszteltandók. Fontos: családon belül egyensúlyban kell legyen az érdekek, kívánságok, lehetőségek megvalósítása, ha felborul az egyensúly, nincs béke...

A családi hűségről – azt hihetné az ember – nem szükséges beszélni: a hűségeket tartani kell.

Sok veszély fenyegeti a hűségeket, amelyek kezdetben az ártatlanság köntösjében veszélytelennek látszanak.

A szerelem múltával és az együttélés, a gyermeknevelés gondjaival, terheivel mindinkább éreztetővé válnak a házastárs hibái és hiányosságai idővel újabb teherré válhatnak.

Egy fiatalabb ember megjelenése „új élet” kezdési lehetőségét rajzolja, hazudja elénk. Mert a már megvalósított értékek – ha gondok között is szereztük meg azokat – tönkre mehetnek.

Isten hűségét a bűnös emberek felé kell alapul venni. Ehhez segít a hűség Szentlelke...

2.

A kínai főpásztorokért és híveikért imádkozzunk, hogy tanúságot tegyenek az egységről és az egyházi közösségről.

*Kínában létezik egy „Nemzeti egyház” és a Rómához hűséges – részben földalatt működő – katolikus Egyház. Ez utóbbit üldözik, gyakran súlyos
Folytatás a 2. oldalon*

ISTVÁN KIRÁLY

Deéd Ferenc (1901 – ?) rajza

SZENT ISTVÁN NAPJÁRA

(...)
*Várunk mindörökre téged, régi Gazdám,
Régi szabadságom ragyogva fakaszd rám!
Jöjj el, uram, jöjj el, ments meg a gonosztól,
Jöjj el, apám, jöjj el, tündöklő Apostol!*

*Láttam a szakállán mennybéli ezüstöt,
Megismerte mindjárt Veszprémben a
püspök,
Egész Magyarország megismerte tüstént,
Dicső jobbkezelével szórta az ezüst fényt:*

*-Kedves fiam, kérem és parancsolom,
Mindörökre tiszteld Boldog-Asszonyom.
Én a pogány népet hozzá terelem,
Egyszülött Fiában kél a Kegyelem...*

*Nem is kell a földön megromolnotok,
Hogyha bennem lenne minden dolgotok.
Azért is kívánom és parancsolom,
Ne csavarjatok ti semmi dolgomon.*

*Szabadságot adtam, országot szereztem
Három hegyek ormán kítűztem keresztet,
Királyságot küldött a Római Pápa,
Ne térjetez innen soha Ázsiába...*

*Ne féljetez, élek! Legyetek velem!
Krisztus a dicsőség, ő a Kegyelem.
Jobbágym, kérem és parancsolom,
Harcoljatok Érte örök jobbon!*

1938

Horváth Béla (1908-1975)

*A vers eredeti címe: «Veszprémi látomás».
Rövidítve közöljük.

1038

„A nacionalizmus korának történelmi hajlamosak arra, hogy a magyar királyság megalapítását főként a külpolitika szempontjából értelmezzék és méltassák. Az bizonyos, hogy István épp úgy ragaszkodott országa függetlenségéhez, mint az apja... A magyarok fiatal uralkodója azonban népe vallási átnevelését tartotta igazi feladatának. Elég erősnek érezte magát, hogy letörjön minden ellenállást és felépítsen egy új rendet” – írja Bogyay Tamás „Stephanus Rex” című kis kötetében (44-45.old). Kiváló történetünknek ez a megállapítása a kulcs István Király 37 éves uralkodása helyes értelmezéséhez.

Amikor István az ezredfordulón átvette apjától, Géza fejedelemtől az ország irányítását, Európa népeit – századokra visszanyúló pusztító háborúskodás után – elfogta a vágy a béke után. A béke megteremtése az államhatárokon belül és biztosítása külső támadásokkal szemben – jöjjenek azok nyugatról vagy keletről –, volt a fiatal uralkodó eltökélt szándéka kezdetől fogva, amint azt fiához írt „Intelmei”, amelyeken kimondatlanul is ez a gondolat vonul végig, igazolják. Ugyanakkor tisztában volt vele, hogy e cél elérésének kettős, természetes és természetfeletti összetevője van és, hogy a kettő összefügg. Ezért alapozta országát, mint szilárd fundamentumra, a kereszténységre és ezért kérte uralkodására Krisztus nemzetek fölött álló földi helytartójának, a pápának áldását és ennek látható jeleként a koronát. Kérésének, – mint tudjuk – II. Szilveszter 1001-ben örömmel tett eleget.

A béke – a középkori skolasztikus filozófia definíciója szerint – „Tranquillitas ordinis” – „a rend nyugalma”. István uralkodásának elkövetkező évtizedei ennek a rendnek megalapozása jegyében teltek. Az ország belső rendje érdekében törvényeket hozott, Fehérváron „törvénykezett”, azaz bíraskodott és gondoskodott a lázadók megfékezéséről. Mivel a kereszténységben látta a rend természetfeletti biztosítékát, misszionáriusokat hozatott délről és nyugatról, templomokat, kolostorokat épített és megszervezte az ország egyházkerületekre történő felosztását. Éberrel vigyázott a területi integritásra, visszaverve a besenyők betörését

Imaszándékok

(Folytatás az első oldalról)

megpróbáltatások megalázások, börtönbüntetések, „javítóábrók” között.

Imádkozunk további kegyelemért, hogy a hűségesek nehéz helyzetükben állhatatosak maradjanak és legyen erejük tanúságtételre a további megpróbáltatásokban is.

Ugyancsak könyörögni kell a „Nemzeti egyház” tagjaiért, hogy egységet vállaljanak Anyaszentegyházunkkal és ne szolgálják tovább az ateista kínai államot.

Augusztusra

1.

Imádkozunk, hogy a Szentlélek a világ számára hitelt érdemlő és életvidáman tanúságtévő embereket küldjön.

Akik a keresztény élet gyakorlatában járatlanok, sokszor úgy képzelik el a hitvalló és hitét valószínű keresztény embert, mint az ószövetségben a börtölő „Bús-Bertalan”, aki börtölésének ideje alatt lemond a világ örömeiről s e magatartásnak megfelelő savanyú-keserű arcki-fejezéssel mutatja: „Lám, ma börtölök.”

Igaz a mondás: „Egy szomorú szent az szomorú szent!” Semmi okuk sincs a hitvallóknak szomorúságra, ellenkezőleg: ami az életet értékessé teszi és értelmet ad neki, azt mind megígérte Isten. Minden korok, de az egyes embernek is egyik alapvető kérdése: mi a létünk célja? Isten, a minket szerető Isten, aki a földi élet után örökké tartó boldogsággal ajándékoz meg bennünket. Ez a válasz a halál utáni helyzetre is: van továbbélés, nem oszlik fel létünk a semmiben. Ezenkívül: Isten nem várja el, hogy szomorúsággal, savanyúsággal tegyünk tanúságot életalkotó örömeinkről, mert akkor a tények megértése körül hiba csúszott be részünkről.

Minden fenti válasz öröme ad okot, örömteli reményre, amelyet életvidáman vallhatunk meg mások előtt, ha lelkünket-lényünket eltölti Isten Lelkének öröme...

2.

A nyilvános médiákban dolgozókért imádkozunk, hogy megnyissák a médiákat az igehirdetésre és a hit terjesztésére.

Nyilvános médiák feladatukra az emberi történelekről tudósítani, problémákat boncolni, katasztrófák esetében segítséget szerezni, szórakoztatni, az élet különféle területeiről – példaként a kultúráról – beszámolni s még sok minden. A programkészítők azonban nehezen tudnak mit kezdeni az egyházak igehirdetésével, még nehezebb kérdéscsoport Isten parancsainak megtartása a „mai modern korban”. Negatív beállítottságuknak – gondolok elsősorban az újságírókra és riporterekre – csupán egyrésze a híradások egyházellenes, pápaellenes, vagy legalábbis egyházkritikus beállítottsága, hiányos egyházi ismereteiket beleértve.

Nem szabad szem elől téveszteniünk – s nekik sem szabadna – Jézus figyelemztetését: „Ha gyűlöl majd benneteket a világ, gondolatok arra: engem előbb gyűlölti nálatok. Ha a világból valók volnátok, mint övéi, szeretne benneteket a világ...” (Jn 15,18) Tény, hogy a világ – idetartoznak a médiák emberei is esetenként – a saját felfogása szerint szeretné az egyházak véleményét hallani. Ha a kor a vetélést természetesnek és bűn nélkülinek tartja, elvárja a világot, hogy az egyházak is tartsák annak.

Valójában két életforma létezik: egyik az Isten parancsait megtartó, a másik a saját parancsait teszi meg normává. Ez utóbbi – bármilyen modern formában lép fel, ellenkezik Isten akaratával. Lucifer is „csupán” ezt tette... **Fejős Ottó**

1038 – 1938 – 1998

Folytatás a 2. oldalon

magyarságnak ezt a nemzeti és vallási újraéledését méltányolta egy olyan világban, amelyben már érezhető volt a nem sokkal később kirobbant politikai feszültség, vérbe borítva előbb Európát, majd az egész földkerekséget. Hitler, alig pár hónappal a kongresszus megnyitása előtt, Ausztriát Németországhoz csatolta, ahol már javában folyamatban voltak a zsidók elleni intézkedések. Már egy évvel korábban jelent meg XI. Piusz „Mit brennender Sorge” kezdetű enciklikája, amelyben keményen elítélte a náciizmus új pogányságát. A hitleri Németország erre többek között úgy válaszolt, hogy megtiltotta németek és osztrákok részvételét a kongresszuson. Vészes hírek érkeztek az ateista Szovjetunióban folyó egyházüldözésről is.

Ez a légkör természetesen lecsapódott a Kongresszuson elhangzott beszédekben is. Álljon itt a Pápa legátusának, Pacelli bíboros államtitkárának, a későbbi XII. Piusz Pápának, a Kongresszus megnyitó ülésén elmondott beszédéből néhány mondat, amelyből nem nehéz kihallani egyes célzásokat: „...aki felfogja ennek a választásnak (hogy t.i. a Kongresszus székhelye Budapest – szerk.) gondviselészerű jelentőségét, tisztelettel és bizalommal hajlik meg a mai mozgalmas órákban a történelem ama lapjainak ékesszóló tanúsága előtt, amelyeket a magyar nép, a tragikus időkben a keresztény Európának ez a védő bástyája önnön vérével írt be.” A kongresszus feladatairól szólva, a harmadikat Pacelli bíboros „nem a mai idő súlyossága ellenére, hanem éppen e súlyosság miatt” így fogalmazta meg: „abban a világban, amelyet megingattak és egyen-

súlyából kiköszöntött az egyenetlenségre való uszítás, összefogni az összes jóakarató embereket, a szeretet apostoli keresztshadjárata, hogy elősegítsék az egyetértést, a társadalmi boldogulást és az áldozatosság munkáját...”

A Kongresszuson, amelyen Pacelli bíboros kíséretében jelen volt Giovanni Montini érsek, helyettes államtitkár, a későbbi VI. Pál pápa is, a kormány és a közélet vezetői mellett az ország katolikusainak mintegy 10 %-a vett részt. A Szent István év és a hozzá kapcsolódott Eucharisztikus Kongresszus révén a magyarságnak páratlan alkalma nyílt a belső megújulásra és töltekezésre. Akkor senki se gondolhatta, hogy amint Szent István halála lezárta a fejlődés, a nemzeti és keresztény formálódás békés korszakát, úgy fejeződik be 900 évvel később újra egy békés szakasz a sokat szenvedett nemzet életében, hogy utána újra a háború iszonyata, pusztulása és a kommunista rendszer emberi méltóságot és szabadságot lábba tipró fizikai és lelki terrorja szakadjon rá. Isten útjai kifürkészhetetlenek, de ki tudja, nem az Eucharisztikus Kongresszussal és a Szent Istvánra való emlékezéssel akarta-e előkészíteni, felvértezni népünket a rá következő félévszázad szenvedéseire...

1998

Időközben nem csak egy félévszázad, hanem 60 esztendő múlt el. A magyarság ezt is kibírta. De most az 1038-as és 1938-as évekkel ellentétben nem egy békés korszak végén, hanem – remélhetőleg – annak kezdetén állunk. Ez a kezdet semmivel sem könnyebb, mint amivel annak idején István találta szemben magát. Mert a kommunista örökség, a 40 éves lélekmérgezés következményeit, maradványait feldolgozni irdatlan feladat, különösen, ha nincs rá

ember, ha hiányzik a nyitottság, az érdeklődés, a készség és az anyagi feltételek is igen gyérek. Építeni mindig is tovább tartott, mint rombolni, több türelmet és hozzáértést igényelt. Lehetséges, hogy a nemrég lefolyt választás eredményeként legalább a légkör lesz elviselhetőbb.

De akkor mi köze 1998-nak 1038-hoz vagy 1938-hoz? Mindenek előtt az, hogy – mint Szent István uralkodása kezdetén – mi is egy ezredforduló vonzásában élünk és, ha a politikai fordulat meg is történt közel egy évtizeddel ezelőtt, valójában még nem fejeződött be. Ha elkönyvelmüsködjük, még visszajáról sült el. A történelmi csoda, amelynek a kommunista világbirodalom bukása révén szemtanúi lehetünk, kihívás valamennyiünk számára. Ma nem elég egy István, aki hatalmi szóval, felülről irányította az ország átalakulását. Ma nem elég néhány kimagasló egyéniség, mint 1938-ban, hogy egy egész országot megmozgasson. Csak akkor születik újjá a nemzet, ha minden tagja újjá születik. Ebben kell egymást segítenünk, függetlenül attól, hogy az ország területén élünk-e, vagy valahol a határokon kívül.

Istvántól ma is tanulhatunk. Politikai érettséget, nagyvonalúságot, elvhűséget és főleg beleszövődést Istenbe; azt hogy nélküle nem lehet országot, jövőt építeni; azt hogy nélküle semmire se megyünk.

István királytól megtanulhatjuk a szintézist a természetes és a természetfölötti között. Ez nem csak a sikeres élet titka, hanem minden nép, minden ország boldogulásának kulcsa.

1038 – 1938 – 1998: van köztük összefüggés? Ha van, szem kell hozzá, hogy észrevegyük. ■

Prof. dr. Mehrle Tamás:

A világi hívek szolgálata az egyházban (5)

A Szentszék rendelkezése alapján

A világi hívek az ige és az eucharisztia szolgálatában

Miután a római rendelkezés a világi hívek szolgálatára vonatkozóan a teológiai alapelveket kifejtette, gyakorlati részletek kérdésekre tárgyalásához fog. Nevezetesen szabatosabban határozza meg a híveknek az ige hirdetésével, a pap nélküli vasárnapi istentisztelettel, a plébániai teendővel, a szentmisével, a betegek gondozásával, az esküvővel és a temetéssel kapcsolatos szolgálatát.

Az ige szolgálata több mindent tartalmaz, nevezetesen az igehirdetést, a katechézist és általában a hitoktatást. Egészen kiváló helyet foglal el a homília, azaz a liturgikus szentbeszéd.

Az ige szolgálata a püspököknek, – aki egyházmegyéjében az igehirdetés felelős öre és irányítója – valamint segédkező papjainak és a diakonusoknak sajátos joghatóságához tartozik. A világi hívek pedig, Krisztus próféta küldetésében részesülnek, amennyiben a hit szellemével eltelve róla tanúságot tesznek. A katechézis eredményes szolgálata főképpen a világi hívek nagylelkű közreműködésétől függ. Épp ezért az egyház felkérheti őket, hogy a templomban az ige szolgálatát is a törvény által megszabott feltételek mellett végezzék. Ez a felhatalmazás nem az egyetemes papság révén, hanem a püspökök megbízatása következtében jár ki nekik. Ennek a feltétele, hogy a világi híveknek egy ilyen felhatalma-

zása az egyháznak szükséges vagy hasznos legyen. Ezt viszont egy-egy ország püspöki konferenciájának kell megállapítania és az erre vonatkozó szabályokat felállítania, melyek a Szentszék jóváhagyására szorulnak. A rendelkezés ez alkalommal is hangsúlyozta, hogy egy ilyen rendkívüli megbízatás nem jelenti a világi híveknek a szolgálati papságban való előléptetését.

Külön fejezetet szentel a rendelkezés az ún. homiliának. Homilián nem egy egyszerű buzdító beszédet kell értenünk, hanem igazi szentbeszédet, melyben az egyházi év folyamán a szentírás egy-egy részletéből kiindulva hitünk titkait magyarázzák. Egy ilyen a szentmise közben mondott szentbeszéd megtartására egyedül a pap vagy a diakonus van felhatalmazva. Másnak mint a felszentelt papnak vagy diakonusnak még a helyi püspök sem adhatja meg ezt a felhatalmazást. Nem szabad lelkészi asszisztenseket, katekétákat sőt szeminaristákat, teológusokat sem, akik nincsenek felszentelve, a homília megtartásával megbízni. Viszont meg van engedve, hogy világi hívek a homiliát a szentmise keretén kívül megtartsák. Kivételesen szabad világi híveket felkérni, hogy a szentmisén vagy egy-egy ünnepség alkalmával hitükről tanúságot tegyenek vagy egy homiliát mintegy bevezetésnek. Semmiképpen sem engedhető meg, hogy egyházi hivataluktól megvált papok vagy diakonusok mondják a szentbeszédet.

A rendelkezés külön figyelmet szentel annak a helyzetnek, mely akkor adódik, amikor a vasárnapi összejövetelt pap nélkül kell megtartani. Ilyen esetekben meg van engedve, hogy pap és diakonus híján, egy-egy világi hívőre bizzák az ima és az énekek vezetését. Ez egy hasznos, de egyben felelősségteljes feladatot jelent és épp ezért a megbízott személynek szigorúan a püspök által megszabott irányelvekhez és az általa jóváhagyott szöveghez kell tartania magát. Főképpen azonban a híveket fel kell világosítani arról, hogy ez a közös ima nem azonos értékű a szentmiseáldozat bemutatásával és azok, akik tehetik, igyekezzenek másutt igazi misén résztvenni. Csak úgy melleleg jegyzem meg, hogy az ökümenikus közös istentiszteletek szintén nem egyenértékűek a szentmiseáldozattal és ezért nem is helyettesíthetik azt.

Főképpen szigorúan kerülni kell, hogy az említett rendkívüli esetekben megbízott világi hívő papi ruhát, pl. stólat használjon, mert ez tévedésbe ejtheti a híveket. Hasonlóképpen tilos ilyenkor a szentmise szövegét használni, pl. azt a szöveget felolvasni, mely az eucharisztia rendelkezését írja le s melynek kíséretében a misén az átváltoztatás történik. Svájcban ilyen visszaélések történtek, előfordult, hogy a megbízott világi hívő, férfi vagy nő, papi ruhában, a szentmise szövegeit használva végezte imáit. Az is előfordult, hogy az imavezető hölgy a Miatyánk szövegét e szavakkal mondatta el a hívekkel: Mianyánk, ki vagy a meny-nyekben...

Folytatás a 4. oldalon

VALLÁSOSSÁG ES MAGYARSÁGTUDAT

Jelentés a Nyugaton szétszórtságban élő katolikus magyarságról

Az alábbi megjegyzések csupán adalékokat nyújtanak egy összképhez, mely a jelenleg külföldön, főképpen Nyugaton élő magyarságot jellemzi. Mint a külföldön (nyugaton) élő r.k. magyarok kinevezett püspöke, az elmúlt 9 évben alkalmam volt a világon szétszórta magyarok több közösségét felkeresni és őket megismerni. Feladatom csupán lelkipásztori segítséget kíván nyújtani a szétszórta magyaroknak, minden jogi vagy egyéb hatalom nélkül. (A r.k. egyházban ugyanis a közösségek mindig a helyi püspök joghatósága alá tartoznak, bármilyen nemzetiségűek is legyenek.)

Ki a magyar?

Véleményem szerint kb. *másfél millió magyar él* a nyugati országokban (nem számítva az utód-államokban élőket, akik természetesen nem emigránsok). Rendkívül nehéz a pontos szám megállapítása, mert az attól függ, hogy kit nevezhetünk magyarnak. A vélemények eltérőek: akik magyarul beszélnek?, akik a Kárpátmedencében születtek?, akiknek magyar szülei, nagyszülei vannak?, akik magyarnak tartják magukat?, stb. Óvakodnunk kell, hogy ne túlozzuk el a számot, ami gyakran megtörténik. – Ha elfogadjuk, hogy kb. másfél millió magyar, vagy magyar-származású emberről van szó, akkor az is feltételezhető, hogy az elfogadott arány szerint a másfél milliúnak kb. 2/3-a római katolikus, tehát kb. 1 millió. Én elsősorban ezeket tartom szem előtt, jóllehet megjegyzéseim valószínűleg alkalmazhatók a többi keresztény magyar egyház híveire is. Merem azt állítani, hogy a külföldre szakadt magyar testvéreinknek csak kb. 10-15 %-a törődik a hitével és magyarságával olyan módon, hogy a helyben levő egyházi és kulturális intézményeket aktívan támogatja és azok életében részt is vesz. Ez a szám nem nagyon különbözik sok helyen a külföldi (helyi) egyházak számarányától, és valószínűleg a magyarországi helyzetképtől sem. A hűséges hívek (egyház és magyarság szempontjából) többnyire az egyszerűbb társadalmi osztályokból adódnak, ami nem jelent azt, hogy az intelligencia nincsen képviselve, bár csökkent mértékben. – Ha már számoknál tartunk, megjegyezhető, hogy kb. 25%-ra tehető azok száma, akiket nem érdekel „sem haza, sem vallás”, hanem csak az anyagi meggazdagodás lehetősége, míg valószínűleg 50-60 % között vannak azok, akiket érdekel magyarságuk és valóságuk, de már annyira integrálódtak az itteni társadalomba, hogy csak olykor-olykor jut idejük és energiájuk annak kifejezésére magyar környezetben.

Kapcsolat az óhazához

Meg kell jegyezni azt is, hogy nálunk magyaroknál a *vallásosság karöltve jár a magyarságtudattal*. Vanak szélsőséges magatartások is. Egyeseknek a magyarság olyannyira elsőséget jelent, hogy ha nincs lehetőség magyar módon gyakorolni vallásosságukat, akkor inkább egészen elhanyagolják azt, semmint hogy másnyelvű istentiszteleten vegyenek részt. Akik viszont hűségesen járnak a magyar egyházközösségekbe, azoknak szinte biztosítva van magyarsága is.

Érthető módon az emigráns magyarok határozott ellenségeskedéssel viseltettek 25 éven át a magyarországi kormánnyal szemben, és még az 1989-es változások után is igen óva-

tosan közeledtek a külföldi magyar képviselők, követségek felé. Ez a magatartás sok helyen megváltozott, főképpen a reprezentáns személyek, követek, konzulok pozitív magatartása révén. Itt-ott azonban még észlelhető a gyanakodás, talán nem minden alap nélkül. Mindenesetre a *magyar követségek* összefogó munkáját megnehezíti a külföldi magyarság társadalmi, politikai, ideológiai tarkasága. Még egy országon belül is szinte lehetetlen létrehozni egységes képviselést, mert annyira megosztott a magyarok véleménye és érdekerülete. Mégis a követségek útján lehetne a jövőben a magyarság összefogására gondolni egyes országokon belül, ha erre alkalmas, meggyerő személyeket delegálnak.

Nem kell csodálkozni azon, hogy a külföldi magyarság körében igen élénk az érdeklődés a trianoni tragédia következményeivel kapcsolatban. Sokan éppen az elszakított területekről származnak, de a többiek is érzelmi-egyenként érintettek ez irányban. A trianoni igazságtalanság orvoslását egyesek irreális módon képzelik el és hangoztatják, nem is realizálva, hogy magatartásukkal csak ártanak a helyzet reális, elfogadható megoldásához az illetékes területeken. A külföldi magyarság nem tud és nem is akar megszabadulni attól a felfogástól, hogy a magyarságot az egész Kárpátmedence területén képzelje el. Elég nehéz elfogadtatni azt az eszmét, mely szerint *egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók, de egy nemzetet sem nézhetünk le!*

Az édes anyanyelv

Már említést tettem arról, hogy nem könnyű idekint meghatározni, *ki is a magyar?* Tapasztalatom szerint ebben nagy szerepet játszik a „föld”, az édes anyaföld, és a nyelv, az anyanyelv, de nem lehet csupán ezekre hagyatkozni, mert akkor sok magyar testvérünkről le kellene mondanunk. Ismerjük azt a mondást, hogy „Nyelvében él a nemzet”, de nem csak az lehet jó magyar, aki szépen beszél Petőfi és Vörösmarty nyelvét. Idekint pl. sokaknak a magyar beszéde nagyon elromlott. (Igaz, hogy odahaza is bajok vannak a szép magyar beszéd körül, még a rádióban, televízióban is!). Sajnálatos, de be kell vallanunk, hogy idekint a gyerekeknek alig 5%-a tanul meg valamelyest magyarul. Ez egyrészt a szülők hibája, de nem kell őket nagyon kárhoztatnunk, mert emigráns életük elején éveken át keményen kellett megküzdeniük egzisztenciájuk megteremtéséért, s így nem tudtak több gondot fordítani a gyerekek magyar beszédére, (hacsak nem volt velük a nagymama!). Sok helyen a magyar iskola és a cserkészlet hősies munkát végzett, hogy a gyerekek magyar nevelését biztosítsa. Az óriási távolságok azonban sokszor lehetetlenné tették a részvételt ezeken, és máskülönben is, a gyerekek iskolai, társadalmi környezetét, a televízió befolyását igen nehéz ellensúlyozni. Így történt meg, hogy amikor a gyerekekhez, fiatalokhoz akarok szólni úgy, hogy meg is értsék a vallási vagy (magyar) történelmi fogalmakat, akkor a helybeli ország nyelvén kell hozzájuk szólnom. – Természetesen más a helyzet az idősebb generációnál, mely otthon tanulta a nyelvet, amely otthon taposta a magyar földet, de amely már lassan-lassan kihálóban van. A gyermekek és unokák, ha meg is látogatják

Magyarországot, már nem érzik azt „szülőföldjüknek”.

Magyar lelkiség és integrálódás

Ha tehát sem a nyelv, sem az anyaföld nem tekinthető abszolút követelménynek a magyarságtudat meghatározásában, akkor végül is ki a magyar? Véleményem szerint az, aki magyarnak érzi magát, aki ehhez a nemzethez kapcsolódik és ragaszkodik, akiben él a *magyar lelkiség*, vagyis az ezeréves szentistváni hagyomány, mely meghatározza hovatartozását. Ez a meggyőződés magában foglalja azokat az emberi és keresztény értékeket, melyeket a magyarság 1000 éves történelme folyamán felmutatott. Ezt a hagyományt a föld, a nyelv, az irodalom, a történelem közvetíti számunkra, ezért ennek megismerése (magyarság-ismeret) elengedhetetlen mindazok számára, akik a magyarsághoz tartozónak vallják magukat. Bár a nyelv ismerete nélkül nehéznek tűnik mindezen értékek el-sajátítása, mégsem lehetetlen. Ennek érdekében szükségünk van olyan tárgyilagos könyvekre, ismertetésekre, amelyeket idegen nyelvre is le lehet fordítani, hogy a következő generációk (és érdeklődő barátaink) is hozzájussanak.

Az igazság nevében szólnom kell az emigráns magyarok külföldi „beolvadásáról” is. Ez olyan szó, amit legjobb elkerülni. Beszéljünk inkább *integrálódásról*. Aki kivándorolt és az emigráns hazátlan sorsot választotta vagy (kényszeredetten) követi már évtizedek óta, az rádöbben arra, hogy idekint a magyar etnikai csoport nem alkothat gettót, hanem előbb-utóbb integrálódnia kell a helyi társadalomba. Ezt elvárja a befogadó ország és ezt tanácsolja a józan ész is. Az integrálódás azonban nem jelenti magyarságunk megtagadását. Sőt, annál hasznosabb tagjai leszünk egy befogadó ország számára, mennél jobban megőrizzük sajátos értékeinket, (a fentebb említett „magyar lelkiséget”). Az elmúlt 50 év emigrációs tapasztalata mutatja: mennyit tudunk használni hazánknak, nemzetünknek, ha új hazánkban az ország hasznos polgárai leszünk, és tehetségünkkel, erkölcsi és emberi magatartásunkkal, baráti kapcsolatainkkal becsületet szerzünk a magyar névnek.

Jövőkép – ?

A jövővel kapcsolatban csak annyit, hogy a magyarságnak szüksége lesz külföldön a nagyobb városokban, központokban fenntartani olyan *magyar képviselést*, mely összefogja és elősegíti a magyar ügyeket, természetesen egyetértésben elsősorban a különböző magyar egyházközösségekkel és közösségekkel. Ennek a feladata lenne a magyarsághoz tartozás ébren tartása a már „integrálódott” magyarokban. Sok helyen még virágzó magyar közösségeket találunk, hiszen nemcsak emigránsok alkotják ezeket, hanem azok is, akik vendégmunkásként, ösztöndíjas tanulóként, üzleti vagy egyéb kiküldetés folytán tartózkodnak hosszabb ideig egy idegen országban.

A magyarság jövője a Kárpátmedencében, a Duna-Tisza táján van és lesz, nem pedig valahol külföldön. De ahogy a külföldön élő nem felejteti el az „édes anyaföldet”, úgy az otthon élő sem feledkezhet el a külföldre szakadt testvéreiről, azokról akik mind a magyarságnak, mind a magyar hazának képviselői a világ különböző tájain. 1998.januárjában

Dr. Miklósházy Attila, SJ

a külföldön élő r.k. magyarok püspöke

Madridi levél

SZENT JAKAB VÁROSÁBAN

Először fordult elő Santiago de Compostela évezredes történetében, hogy kilenc napon keresztül zárva maradtak a székesegyház kapui zarándokok és turisták bánatára. Nem láthatták a Szent Jakab maradványait őrző ezüst urnát, nem ölelheték meg az apostol szobrát a főoltáron, – ezt kis lépcső teszi lehetővé, – s nem imádkozhattak a „Pórtico de la Gloria”, a Dicsőség kapuja előtt ujjukat a mélyedésekbe illesztve, melyeket századok alatt milliók érintése vájt Jézus családfájának fehér márványába. Aztán újra megnyíltak a kapuk, de a hívők és látogatók állványokat találtak, s az áhítatos csöndet munkájuk törtéme restaurálják az ősi katedrális. Bizony már ráfért; talán nem is lesz elég pénz és idő mindarra, amit el kellene végezni. Alkalmként ugyanis az 1999-es compostelai szentév előkészítését használták fel, az utolsó századunkban és az évezredben. Ezeket akkor ülik meg, amikor az idősebb Szent Jakab ünnepe, július 25-e vasárnapra esik. Az előző 1993-ban volt.

A mai székesegyház immár a harmadik ugyanazon a helyen. Építését 1075-ben kezdték; abból a korból származnak hatalmas, román kori boltívei és pillérei. Azután buzgalmuk és ízlésük nyomát hagyták a későbbi századok is: vannak gótikus, reneszánsz és barokk elemek; későbarokk a most állványokkal fedett, nagyszerű főhomlokzat is.

A levélírói meghitt kapcsolat fűzi a szent helyhez. Először 1950 nyarán járt ott s írt róla kis cikket „Imádj értünk, János úr!” címmel. Pilisi Jánost, Zsigmond király lovagját kérte így közbenjárásra, az első magyar zarándokét, akit akkor név szerint ismert. Még háromszor fordult meg azóta Santiagóban az évtizedek folyamán, s büszke rá, hogy „Compostela és a magyarok” című tanulmánya most spanyolul is megjelent. Nem vesztette el a reményt sem, hogy még sor kerül egy búcsúlatogatásra és megsimogathatja a Dicsőség kapuja szobrának fejét. Ott térdel a bejáratnál, a főoltárral szemben, s fürtös kőfejéhez szokták koccantani a gyerekekét, hogy így kapjanak valamit tehetségéből. Példája a hírnév fennmaradásának is. Egy professzor mesélte: megkérdezett egy környékbeli parasz-asszonyt, tudja-e, ki az a térdelő alak. Hogyne tudnám! – volt a válasz. – Mateo mester, aki ezt mind és az egész dicsőséget faragta... Ez aztán hírnév: nyolcszáz év múltán falusi asszony-ságok is ismerik a művészt.

Különben a múltban az 1181 óta ünnepezték, compostelai szentéveket a „nagy bűnbocsánatként” emlegették. Ma egyik problémájuk éppen az, hogy vallási jelentősége háttérbe szorul a kulturális és gazdasági, idegenforgalmi szempontok mellett. Különböző szervek és intézmények rendeznek kiállításokat, hangversenyeket és előadásokat, mindenféle emléktárgyakat hoznak forgalomba, bélyeget adnak ki, a vendéglátóipar és a hatóságok megtesznek mindent, hogy az ott tartózkodást kényelmessé és jövedelmezővé tegyék. Igaz, a múltban is sokan éltek a zarándoklatokból. Ezeknek a mozgatója azonban a hit, az áhítat, a vétektől való megtisztulás vágya volt. Ez vezethette Compostelába Pilisi János mellett Leodvin püspököt, Georgius Hungarust, Rátoldi Tar Lőrincet, Lévai Cseh Pétert, a Bátéi- és Oláh-testvéreket, a soproni Stadel Mihályt, Kristóf papot, meg Zádori János esztergomi teológiai tanár urat, aki 1868-ban járt ott. Talán még szó lesz róluk és természetesen Szent Jakabról is. **Rónai Zoltán**

GYERMEKEKNEK!

Kis szavak nagy erejéről szól a következő történet.

A család asztalnál ült és jóízűen vacsorázott. A kis Tímea közben megszólalt: „Add ide a kenyeret!” De mintha mi sem történt volna, mindenki evett tovább. Amikor ugyanez még egyszer megisméltődött, édesanyja a következő történetet mondta el neki.

„Volt egyszer egy csodálatos kert. Már távolról látni lehetett a benne nyíló pompás virágokat és a csodálatos szökökutak. Csak hogy a kert kapuja állandóan zárva volt az emberek előtt. Megpróbálták a kerítésen átmászni, de ez lehetetlen volt, mert a kerítés mindig magasabbra nőtt, valahányszor emberek csimpaszkodtak fel rajta. Majd egy erős baltával kísérleteztek, és azzal próbálták a kaput betörni. De a balta eltört, mielőtt egy rést is nyithatott volna. Azután a tűz erejében bizakodtak, abban remélve, hogy az majd megemészti a kaput. Viszont hiába erőlködött, mert a kapu nem fogott tüzet és nem égett el. Végül odaállt a kapu elé

egy kisgyermek és csak ennyit mondott: «Kérlek!» Erre a kapu magától kinyílt és az emberek beléphettek a csodálatos kertbe.”

Tímea elvörösödött a történet vége-re és szégyenkezve megszólalt: „Kérlek, add ide a kenyeret!”

Ez az udvariasságról tanúskodó kis szó nagyon sok csukott kaput megnyithat életünkben. Július 26-án az evangéliumban arról hallottunk, hogy Jézus tanítványai is megtapasztalták erejét. „Történt egyszer, hogy Jézus éppen befejezte imádságát. Ekkor egyik tanítványa arra kérte: „Uram, kérlek taníts meg minket imádkozni!” S Jézus eleget tett a kérésnek, megtanítva őket a Mi Atyánk imádkozására.

Jézus számtalan más alkalommal is jelét adta, hogy az udvarias, bizakodó kérést szívesen teljesíti.

Legyen ez számunkra bátorítás a mindennapi életben. Akár embertársaink, akár Jézus felé elhangzó kéréseink első szava az udvarias és bizakodó „Kérlek!” legyen. **János atya**

FIATALOKNAK

Az évközi 19. Vasárnap evangéliumában olvassuk:

„Ezek után az Úr kiválasztott más hetvenkettőt, és elküldte őket kettésével maga előtt minden városba és helységbe, ahová menni készült. Menjete!...” (Lk. 10,1-9)

Jézus 72 tanítványt küld maga előtt. Ki ez a „hetvenkettő”? Követek? Szálláscsinálók? Könnyebb követgetni arra, hogy ők nem a „tizenkettő”, nem a kiválasztott 12 apostol. Így is mondhatnánk: a „hetvenkettő” nem az oltárnál álló és szolgáló papság, hanem azok, akik a padban ülnek, a hívek, a rajongó-segítők, a munkatársak. Azok, akik nélkül nem történhet és nem is történik semmi az ősegyház életében.

Milyen feladatot kap Jézustól a „hetvenkettő”?

Menjete! Ne várjatok arra, hogy az emberek jöjjenek tihozzátok. Keressétek őket. Igazakat és bűnösöket, egészségeseket és betegeket, szabadokat és szolgákat.

Kettesével menjete! Hogy mindaz, amit hirdettek, amit tesztetek, hihetőbb, hitelesebb legyen. Amit egyiketek hirdet, a másik cselekedje...

Erszényt ne vigyetek magatokkal! Szegényen, üres tarisznyával érkezetek. Így még szembetűnőbb lesz Isten gazdagsága, jósága. Minden amit adhatok, az Isten ajándéka, nem megvásárolható földi jó.

Az úton senkit se üdvözlöjete! Ne töltsétek az időt hosszú körülményes köszöntéssel (ami akkor szokásban volt...), hanem siessetek. S ha betértek valahová, így köszöntsetek őket:

Békesség e háznak! Hozzatok, teremtetek békét ott, ahol megálltok. Békét a szívben, a családban, a világban.

Egyétek, amit elétek adnak! Méltó a munkás az ő bérére – de ne követelözzetek, ne legyetek mohók vagy nagyképu elutasítók. Legyetek szerények, hálásak, másokkal az utolsót is megosztók.

Gyógyítsátok meg a betegeket és hirdessétek: közel van az Isten országa! Gyógyuljon a test, a lélek: ez Isten békéjének teljessége. S ez a hivatása és küldetése ma is a „hetvenkettőnek”, azoknak akik a templom padjaiban ülnek, a híveknek, a segítőknek, a munkatársaknak. Nektek... **Pál atya**

A gyógyító öröm mágiája

Minden földi fogalomban két lehetőség rejlik: egy gyógyító és egy mérgező. Az örömmel is két lehetősége van:

– Aki *nem ismeri* a megkülönböztetés tudományát, az olyan örömhöz vonzódik amelyek beteggé teszik.

– A *gyógyító öröm* árkánuma minden betegséget meggyógyíthat.

– A természet nagy jelbeszédének egyik központi fontosságú hieroglifája a Nap. A Nap-életcentrum: a gyümölcsözés vitalizáló mágusa, olyan életadó fényforrás, amely a legnagyobb élelelixír, a létet átmelegítő *Öröm* receptjét rejti. A Nap szüntelenül áradó fényével szétszórja önmagát. Adakozik, hevít, megolvaszt, s még a pocsolyák szintjére is színaranyat önt.

Az ember számára az öröm olyan, mint a növény számára a nappal áradó fény és hő. A Nap felé forduló, Nap felé táruuló fényszomjas növény éppúgy növekszik, érik, színesedik, gyümölcsözik, mint az öröm atmoszférájában élő ember. Az öröm ezért a Nap analógiája. Mint ahogyan a Nap behatolva bár-

hová, a dermedt erőtlenséget – fénylő, gyümölcsöző életté alakítja át, úgy formálja a félelmet, a közönyt, az indulatot helytelen képzeteket alkotó lendületté, erővé, a napként áradó, önmagát szétesztő gyógyító öröm.

A *mágia* erőt jelent. A képzelet önmagát megvalósító varázserőjét. A *gyógyító öröm mágiája* egy ilyen lelki gyökereket érintő pszihotechnikai (a lélektanban alkalmazott) módszer. Ha élünk vele, akkor önmagunk, környezetünk segítőt, jobbítóvá válhatunk. Mert a mágikus, kreatív öröm a halhatatlanság örök jelenéből árad elő, s onnan közvetíti gyógyító erejét. Az ilyenfajta öröm, úgy osztja önmagát, hogy az másokban is örömet (gerjeszt) idéz elő, annak sajátos igénye szerint.

Teremts meg magad körül az öröm légkörét, amelyből minden újjászületik. Ne félj az örömtől!! Örülj! Minden okod megvan rá.

Balog Béla (Bukarest)

50 éves a Kastli Magyar Gimnázium

Ötven évvel ezelőtt, 1948 elején szerveződött Nyugat-Európában az első magyar gimnázium Bajorországban, amely egy évtized múlva Burg Kastlba tette át székhelyét. Azzal a rendeltetéssel ajánlotta fel a bajor állam 1957-ben egyik, Nürnberg közelében fekvő várát magyar gimnázium és internátus céljára, hogy „*Kastl legyen a menekült ifjúság számára az anyanyelv és a magyar kultúra tűzhelye az egyesült Európa jegyében*”. Forradalmunk és szabadságharcunk letaposása után a német szövetségi kormány, Bajorország és a katolikus egyház közös gesztussal adott tartós *otthon* Nyugat-Európa egyetlen magyar középiskolájának. Az előzményei azonban a háború utáni erőfeszítésekre nyúlnak vissza. 1945-ben és utána Bajorország menekülttáboraiában tízezerrel zsúfolták össze a harci cselekmény során nyugatra sodródott s létbizonytalanságba került magyarok. Ekkor vállalkoztak hivatástudó tanárok arra, hogy az iskolai oktatás nélkül tengődő gyerekeknek írást-olvasást, irodalmat, történelmet és más ismereteket tanítsanak anyanyelvükön, magyarul. Így teremtették meg 1948 elején a Passau melletti táborban az első magyar iskolát, amely a Bodeni-tó melletti Lindenbergben kapta következő otthonát. 1956 őszének menekültáradatában, immár nagyszámú diákkal, Bauschlott faluban létesült a még ideiglenes iskola. Egy év múlva *Ádám Györggyel*, a nyugat-európai magyar katolikus főlelkésszel az élen megalakult a végleges otthonra lelt és *gimnáziumi rangot* kapott tanintézmény működéséért mindmáig felelős hivatalos Iskolabizottság.

A felsőbb osztályokban néhány tárgy már németül megy, német állami érettségivel – ma is ez Kastl fő vonzóereje. Az emigrációból fakadó felelősségérzet teremtette meg. Célja, hogy a szétszórtságba került magyarság fiai és lányai lehetőséget kapjanak az anyanyelvi műveltségre, s egyúttal – egy befogadó ország környezetében – európai szemléletre. A színhely festői: lankás-dombos tájból kiemelkedő várhegy, volt bencés kolostorával és templomával. Románkori boltívei között műemlékpoló gonddal korszerűsített termek, berendezések. Egy ilyen kis magyar sziget fenntartása – napjainkban 220 diákkal, tanári és nevelőszemélyzettel – állandó, folyamatos gond, anyagilag és szellemileg egyaránt. A fenntartóknál újra meg újra bizonyítani kell létjogosultságát, amit az évről évre jelentkezők száma és gyakran a német átlagon felüli érettségik eredményei megtettek. A gondoskodás a fizetni alig vagy egyáltalán nem tudó szülők gyerekeiről, a szertár, a műszaki berendezés fejlesztése csak külső adományokkal volt lehetséges. *Les Amis de Kastl* néven alapítvány működött. Az emigráció számos tagja adta támogatását, köztük – a megalakulástól a megszűnésig – a Szabad Európa Rádió magyar alkalmazottai. A színvonalas oktatás gondja a tankönyveknél kezdődött: humán tárgyakhoz a diákok számára marxista fűrészpórtól mentes tananyagot biztosítani. Nehéz volt az utánpótlás tanárban, nevelőben: csak Németországban már munkaengedélyt kapott személyeket alkalmazhattak.

A nyelv kimondhatatlan drága kincs, mert magában rejti a nemzeti fennmaradásnak zálogát.

Széchenyi

Az évek sorát tekintve a diákok többsége Németországból, illetve a vele szomszédos államokból, valamint az Egyesült Államokból toborzódott. Különböző nyelvterületekről jöttek, más-más ország, nép gondolkodásának, szellemiségének, olykor nevelési elveinek a hátterével. Néhányan, odaérkezettükor magyarul alig vagy semmit sem tudtak. Mi több: nem magyarokat is találunk köztük. Kitűnő betekintést adott az évforduló kapcsán a gimnázium mai légkörébe a Duna televízió minap sugárzott egyórás filmje, amely megszólaltatott igazgatót, tanárokat, a pünkösdi ballagásra és az érettségi napjaira odaérkezett szülőket, főleg pedig mai és volt diákokat. „*Magam is csodálkozom, hogy megvan még ez az iskola*” – hallhattuk egy tanárnőtől. A legnagyobb változás: a diákság egyharmada immár Magyarországról jön, ami anyanyelvi vonatkozásban az erősítést, a színvonal emelkedését hozta. „*Hogyan érzem itt magam? Az első év nehéz volt, de azóta nem is mennék máshová*” – vallja az egyik nagydiák. Akadt, aki szeptemberben megszólalni sem mert magyarul, de pünkösdkor már a szavalóversenyen jeleskedett. *Kitűnt, hogy a magyar nyelv közös otthona, az irodalom, valamint a baráti összetartás tetszik a legjobban a gyerekeknek*. Magyar iskola, magyar közösség. A külvilág hatása mégis erősebb, mint a látogató gondolná: *nagyobb biztonsággal nem magyarul, hanem németül fogalmaznak*. Az első tíz évben a gimnázium – még nem végleges helyén – 149 diáknak adott ki hivatalos német nyelvű érettségi bizonyítványt, az elmúlt négy évtizedben 858-nak.

Van-e jövője az egyetlen nyugati magyar gimnáziumnak? A kérdés azóta merült fel, hogy Bonn a saját önkéntes anyagi kötelezettséget – mint a háború utáni helyzetben teremtett számos más intézménynél is – csak 2000-ig vállalja. Ez új kihívás források teremtésére az iskola, illetve a diákoknak nyújtott ösztöndíjak számára. Kurin György igazgató bizakodik: „*Mindaddig, amíg szülők ide akarják küldeni a gyerekeiket, meglesz az iskola létjogosultsága*” **Skultéty Csaba**

Cikkünk – Skultéty Csaba tollából – „Magyar gimnázium Nyugat-Európában” címmel először Budapesten, a „Magyar Nemzetben” jelent meg.

A hívek szolgálata az egyházban (5) (Folytatás a 2. oldalról)

Ami a világi hívek által történő áldoztatást illeti, a rendelkezés elismeri, hogy szükség esetén ez megengedettnek tekinthető, azonban itt is sürgeti az egyháztörvény által megszabott utasítások megtartását. Nevezetesen a világi hívő csak rendkívüli megbízottként áldoztathat. Megbízatását a püspök egy-egy alkalomra vagy meghatározott időre adhatja. Egészen rendkívüli és előre nem látott esetekben a miséző pap is felkérheti a világi hívőt, hogy áldoztasson. Kell, hogy olyan hívőt bízzanak meg az áldoztatással, aki maga tisztában van az egyháznak az eucharisziára vonatkozó tanával. Az áldoztató önmagát ne áldoztassa meg, ezt csak a koncelebráló papok tehetik.

A következőkben még kitérünk a világi híveknek a plébánia életében, a betegek lelkipozításában való részvételre, a házasság és a keresztség szentségei kiszolgáltatásában, valamint a temetés szertartásán vállalt szerepére.

(Folytatjuk)

Cserhádi Ferenc (München)

Minek még templomba járni?

Hol vagyunk ma már attól a kortól, amelyben még tudtuk, hogy mi a rend, a világ isteni rendje; amikor még megadtuk Istennek, ami az Istené, s az ember is megkapta azt, ami az övé, elismertük egymás méltóságát, az igazság és a tekintély hierarchiáját. Tudtuk, hogy mi illik, mivel tartozunk Istennek és embertársainknak. Ma úgy látszik, hogy már semmi sem kötelező, mindent szabad és erre sem vagyunk kötelezve. Mégse érezzük jól magunkat. Vajon miért? Hol vagyunk attól, hogy szem előtt tartsuk az isteni rendet a világban? Hol vagyunk attól, hogy tudjuk: honnan jövünk, mi végett vagyunk és merre tartunk? Hogy önmagunk javára és érdekében egyensúlyt teremtsünk a „hajtsátok uralmatok alá a földet” és az „Uradat, Istenedet imádd” pólusok között? Hogy felismerjük: Isten dicsősége emberi méltóságunk, örömünk, békénk és jólétünk biztosítója? Mi köze mindennek a vasárnaphoz? Nagyon is sok!

Sokak számára vajon miért vált közönséges hétköznap, egyszerűen tartalmatlan munkaszüneti, amolyan heverésző – „szent Heverde” - nappá a vasárnap, a „szabbat”, az Úr napja? Vajon elfelejtettük, hogy életünk alapja Isten, s az Igéje és Lelke nélkül sohasem lehet szép, teljes és sikeres?

Riasztó jel

Az utóbbi 30 esztendő során miért csökkent mintegy jó felére Németországban és még nagyon sok felé a rendszeres templomba járók, illetve a szentmise látogatók száma? Ez a csökkenés még akkor is riasztó, ha jól tudjuk, hogy Németországban, de másutt is, vasárnapról-vasárnapra senki sem képes annyi embert talpra állítani, mozgósítani, mint éppen egyházunk. Legutóbbi felmérésem szerint Nyugat-Európában minden vasárnap mintegy 6.000-7.000 magyar vesz részt rendszeresen a magyar szentmiséken! Figyelemre méltó szám, de mégsem téveszthet meg bennünket! A vasárnapi szentmise látogatók számának riasztó csökkenése a legtöbb egyházközösségben mégis arra vall, hogy a szentmise, az istentisztelet sok ember életében már nem foglalja el azt az előkelő helyet, amelyet korábban. Vajon miért?

Miért fontos?

Egyáltalán miért fontos számunkra a vasárnapi szentmise?

Imádkozni mindenütt lehet! Hangoztatjuk! De vajon megtesszük-e? Valóban imádkozunk – a hegyek között, a kirándulásokon, a tenger parton, a sportpályán, a munkahelyen, otthon – mindenütt, ahogyan ezt mondjuk?

Barátainkkal, ismerőseinkkel, szereteteinkkel másutt is találkozhatunk. Ezért még nem feltétlenül szükséges templomba járni! A közösséget, barátságot másutt talán még jobban is ápolhatjuk!

Épületes és valamire való beszédek is hallhatunk eleget a rádióban, a televízióban! Olykor talán még ügyesebbet, okosabbat és értékesebbet is, mint néhány templomban! Szép tanításokat, veretes cikkeket is olvashatunk eleget a folyóiratokban, a jó könyvekben! Hát akkor minek még templomba járni?

És a parancs?

Isten harmadik parancsolata? Ezzel hogy állunk?

A vasárnap valóban szoros összefüggésben áll a „szabbat”-tal. Amikor az Isten kivezette a zsidó népet Egyiptomból, a Sinai hegyen közölte vele a tíz parancsot, a vallási és erkölcsi élet alapjait, köztük ezt is: „Emlékezzél meg a szombatról és szenteld meg! Hat napig dolgozzál és végezd minden munkádat. A hetedik nap azonban a nyugalom napja az Úrnak, a te Istenednek. Ezért semmiféle munkát nem szabad végezned ezen a napon, sem neked, sem fiadnak, sem lányodnak, sem szolgádnak, sem szolgálólányodnak, sem állatodnak, sem a kapuidon belül tartózkodó idegennek. Az Úr ugyanis hat nap alatt teremtette az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van; a hetedik napon azonban megpihent. Az Úr a hetedik napot megáldotta és megszentelte” (Kiv 20, 8-11). Ezt a pihenő, nyugalmi napot tehát „az Úrnak, a te Istenednek” kell szentelni, mert az Úr megáldotta és szentnek nyilvánította azt. Ez a nap az Istené, aki segíti, megváltja, üdvözíti és összegyűjti népét mindmáig – nem csak közös imára és Szentírás olvasásra!

Az Úr napja

Krisztus után ez az ünnep a hét utolsó napjáról átkerült a hét első napjára, mert Jézus ezen a napon támadt föl a halálból. A keresztények számára a hét első napja szent és áldott nap lett, vasárnap, az Úr napja, amelyen Jézus követői együtt imádkoznak, együtt hallgatják Isten szavát, „összegyűlnek kenyértörésre” (ApCsel 20, 7), az Úr lakomájának, az Eucharisztia közös ünneplésére. A vasárnap Isten üdvözítő nagy tetteit hirdeti, az új eget és új földet, amely Krisztus Urunk feltámadásával kezdetét vette és valósággá vált ... Ez a II. vatikáni zsinaton megerősítést nyert: „Az egyház minden hetedik napon megünnepeli a húsvéti misztériumot az apostoli korból származó hagyomány alapján. Ezt a napot, a vasárnapot, joggal nevezi az Úr napjának. E napon ugyanis Isten igéjének meghallgatásával és az eucharisztiaiban részesei megemlékeznek az Úr Jézus szenvedéséről, feltámadásáról és dicsőségéről, hálát adnak Istennek, aki őket (élő reményre szülte újjá Jézus Krisztusnak a halálából való feltámadása által). A vasárnap tehát minden ünnepnap őse, ezért a hívek buzgó figyelmébe kell ajánlani, és sürgetni, hogy ez a nap az öröm és a munkától való megpihenés napja is legyen. Semmi más ünnepet sem szabad elébe helyezni, kivéve a valóban legnagyobb jelentőségűeket: az Úr napja ugyanis az egész liturgikus évnek alapja és magja”.

Különleges találkozás

Az eucharisztikus istentisztelet különleges jelenléte. Ezt az ünnepet Jézusnak köszönjük, hiszen ő alapította és rendelte el, amikor az utolsó vacsorán tanítványainak meghagyta: Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!

Az Ő kezdeményezésére és rendelkezésére gyűlünk össze templomainkban szentmisére, amelyre mindig Ő küldi szét a meghívókat és Ő

hívogat szüntelen. A szentmisében a keresztre feszített és feltámadt Úr van jelen és vár minket.

Az ünnepség tartalma is Ő maga, Jézus Krisztus, mindaz, amit Isten a világ üdvösségéért tett és felkínál.

Istennek olyan egyedülálló jelenlétével találkozunk itt, a szentmisén és a világban, amelyet csak Ő képes megvalósítani. Erre semmi más garanciánk nincs, egyedül csak az Ő szava. Ezért jelenlétét sem tudjuk másképpen érzékelni, csak a hitben: „Íme, hitünk szent titka” – mondja a pap minden szentmisében és mi hittel valljuk: „Halálotat hirdetjük, Urunk, és hittel valljuk föltámadásodat, amíg dicsőségesen el nem jössz”. Minden szentmisében, még a legegyszerűbb misében is Jézus Krisztussal találkozunk. Ezért érdemes minden mást félre tenni és jönni a szentmisére.

Nem ritualizmus

„Az istentisztelet feltételezi, hogy nem csak külsőleg vagyunk azon jelen, hanem ezzel együtt, egy időben bensőleg is megtörténik a találkozás Jézus Krisztussal. Különben azokhoz az emberekhez hasonlítunk, akiket meghívtak vendégségbe, el is mentek oda, de a vendéglátóval szüntelenül azt éreztetik, hogy jelenléte számukra alig fontos” – írja egyik körlevelében Friedrich Wetter müncheni bíboros. Arról van itt szó, hogy ahol a személyes ima megfoglyatkozott, ott „a liturgiát is veszélyezteti a belső elszegényedés, a külsőséges ritualizmus és a csupán formai gyakorlat” (VI. Pál pápa). Személyes ima nélkül elsatnyul az istentisztelet és „üresjáratúvá” züllik. A szentmise ünneplés és ennek közös imája mellett szükség van a mindennapi imára, mert csak így lehet az Eucharisztia ünneplése – a II. vatikáni zsinat megfogalmazása szerint: „a keresztény közösség egész életének igazi középpontja és csúcса”.

Társadalmi jelentősége

A vasárnapnak fontos szociális és kulturális jelentősége is van. Ezt már 321-ben Nagy Konstantin császár is felismerte, elrendelte és törvénybe iktatta, hogy a vasárnap pihenő, nyugalmi nap, amelyen néhány kivételtől eltekintve tilos a munka. Azóta az állam és egyház gondosan védte és szavatolta a vasárnapi nyugalom megtartását. Csupán a 19. századtól, az iparosodás kezdetével került veszélybe ismét ez az ünnep. Ettől kezdve az egyház igyekezett mindenütt államilag is törvényesíteni és elérni azt, hogy a vasárnap megmaradjon szabad időnek, pihenőnek és a lelki felemelkedés napjának.

Lelki felemelkedés

Sokak számára a szentmise még napjainkban is csupán valamiféle rítus, hókuszpókusz vagy egyszerűen privát dolog, egyáltalán nem jelenti sem Krisztus, sem Szent Lelke föld színét átalakító jelenlétét körünkben, sem azt a közös küldetést és keresztény kötelezettséget, hogy Isten Szent Lelkével nekünk kell átalakítanunk a világot. Ezért mindenképpen el kell kezdenünk a liturgia egészséges integrálását mindennapi életünkben!

Az Úr napjának megszentelésében fontos szerepet kell kapjon a közösség és az együttlét másokkal, a beszélgetés és törődés egymással. Különösen egy olyan társadalomban, amelyben fokozatosan elharapózik az elmagányosodás és az egyének névtelenségbe süllyednek, a szociális kötöttségek felbomlását meg céltudatosan elősegítik, nagy jelentőséget kaphat, ha időnként nyugodtan elbeszélgetünk egymással a családban, a baráti, a rokoni és ismeretségi körben. Ilyenkor feldolgozhatjuk a közelmúlt eseményeit, kicserélhetjük tapasztalatainkat, gondolatainkat, tanácsainkkal segítségére siethetünk egymásnak, megtárgyalhatjuk ügyesbajos dolgainkat. Mindez erősíti a közösségi szellemet, az összetartást, a közös gondolkodást, azt a készséget, hogy meghallgassuk egymást és hallgassunk egymásra, segítsünk egymáson és közösen is síkra szálljunk közös ügyeinkért, megakadályozva a társadalom atomizálódását. Az együvé tartozás beszédes jele, ha meglátogatjuk betegeinket, osztozunk gondjaikban és szenvedéseikben. Humán értékeink elvesznek, ha megfeledekezünk a vasárnap megszenteléséről.

Pihenés és felüdülés

Körünkben valóban el kell gondolkodnunk azon, hogy miképpen válhat lelki, szellemi felemelkedésünk napjává a vasárnap. Miképpen nyújthat pihenést és felüdülést? Miképpen válhat nem csak a szentmise, de maga a vasárnap megszentelése is a keresztény közösség egész életének igazi középpontjává és lehet csúcса? A munkaszünet nagyon fontos, de az még nem felüdülés, felemelkedés. A pihenés erőgyűjtés, az elveszített erő visszaszerzése. A felüdülés ennél több: alkotó, töltekező nyugalom, kiszabadulás a hétköznapok állandó hajtása és feszültségei alól. A vasárnap megszentelésével együtt jár az elmélkedés az élet értelméről, annak tudatosításával, hogy mi az élet értelme: honnan, hová, miért? Egyben Istenhez fordulást jelent, a Teremtő elismerését, aki létünk alapja és célja. A vasárnap megszentelése azt jelenti, hogy több időt szentelünk önmagunkra és egymásra, ezért mindenképpen előtt Istenre. Mindez nem függ a külső körülményektől, hanem csakis attól, hogyan gondolkodunk és milyen a beállítottságunk. Sose fosszuk meg magunktól a vasárnapot, mert ez értünk van, mint a szombat – tanúsítja az Úr!

A FEKETE MÁRIA

*Ősi templom árnyas szögletében
Századoknak füstje és pora
Lassan lepte be s ő mély sötétben
Néz jövőbe hét törrel szívében:
Magyarok Asszonya.*

*Háború és béke váltakoztak
És jött és ment nemzetek sora,
Nyarak bűzát, telek havat hoztak,
Ő csak nézett, a Fiát karolva:
Magyarok Asszonya.*

*Hű zarándok messze, messze tájról,
A lábain országút pora,
Vigaszt várva hozzájött s a távol
Múltakból gyászt s jó reményt világot
Magyarok Asszonya.*

*S jöttem én is, e szomru öltő
Bús magyarja, hű zarándoka,
Mit adhatnék, csüggedt, árva költő:
E dalt hozom, mint könnyét a felhő,
Te feketén is vigaszt derengő
Magyarok Asszonya!*

Juhász Gyula (1883-1937)

Peking és az egyház

A Vatikánban április közepe és június vége között zajlott le az úgynevezett ázsiai zsinat. Ezen mintegy 250 püspök és 14 pápaválasztásra jogosult bíboros vett részt. A fő téma az egyház ázsiai jövője volt. A föld lakosságának több mint 60 százaléka Ázsiában él, de közülük csupán 110 millió katolikus. Noha a helyi adottságok erősen eltérnek egymástól, a zsinaton gyakran esett szó arról, hogy az egyháznak jobban kellene igazodnia a keleti körülményekhez. Mindenek előtt a japán püspökök szorgalmazták az egyház üzenetének oly módon történő továbbítását, hogy az megfeleljen az ázsiai gondolkodásmódnak. Ennek keretében erősebben ki lehetne domborítani a távolkeleti népek erkölcsi felfogásában is fontos szerepet játszó értékeket, így az egyszerűséget, az együttérzést sőt az együtt-szenvedést is. A Fülöp Szigetéről érkezett püspökök is nehezményezték, hogy az egyház igencsak Róma-központú és a nyugati kultúrából táplálkozik. További napirendi pont volt még a földrészen elterjedt többi vallás iránt tanúsítandó magatartás kérdése. Nem egy országban, kiváltképpen pedig a Közel-Keleten a katolikusok éppen hogy megtűrt kisebbséget képeznek.

A május végén befejeződött zsinat foglalkozott a kínai katolikusok helyzetével is. Számuk a kommunista hatalom átvétele óta ugyan négyszeresére emelkedett, de az ellenük irányuló hatósági intézkedések legfeljebb csak formájukban változtak. A Kínai Népköztársaságban élő mintegy 12 millió katolikus két harmada változatlanul hű a Vatikánhoz, habár a rendszer mindent elkövet ellenállásuk megtörésére, illetve a Peking-hű, úgynevezett hazafias egyház dédelgetésére. A keresztények elleni hajsza a kulturális forradalom idején tetőzött, amikor a nekivadult vörös-gárdisták kolostorok és templomok tucatjait dúlták fel, de nem kímélték a papok, illetve szerzetesek életét sem. A pápához hű hívek katakombákba szorultak. A magánlakásokon tartott egyházi szertartásokat viszont a hatóságok kíméletlenül üldözik, így került két évvel ezelőtt ismét börtönbe Zseng Jing-mu püspök. Igaz, a 78 esztendő főpapot néhány nappal ezelőtt emberiség okokból váratlanul szabadon bocsátották, ám az akcióról mindenki tudja, hogy csupán az amerikai elnök pekingi látogatása előtti kedvező diplomáciai légkört szolgálta. Zseng Jing-mut a kommunista hatalomátvételt esztendejében, 1949-ben szentelték fel, azóta összesen 32 évet töltött börtönben, vagy a hirhedt „átnevelő táborok” valamelyikében. Ennek ellenére sem tudták megtörni, és érdemei elismerésére II. János Pál pápa 1990-ben kinevezte a dél-kínai Csang-szi tartomány püspökévé. A nemrég tartott római zsinatra azonban sem ő, sem két további püspöktársa sem kapott kiutazási engedélyt. Pekingben azzal érveltek, hogy nem állnak diplomáciai kapcsolatban a Szentszékekkel. Ez még az ötvenes évek elején szakadt meg, miután XII. Pius pápa kiközösített két Peking által kinevezett püspököt. Ezt a kínai kormány az ország belügyeibe történt durva beavatkozásnak minősítette, de azóta is nem egy propaganda kiadványban azzal vádolja a Szentszéket, hogy befolyásának erősítésén mesterkedik az ateista országban. A 90-es évek elején megindult óvatos közeledést az agg püspökök zsinati részvételének megtagadása ismét visszavetette.

Makvári György

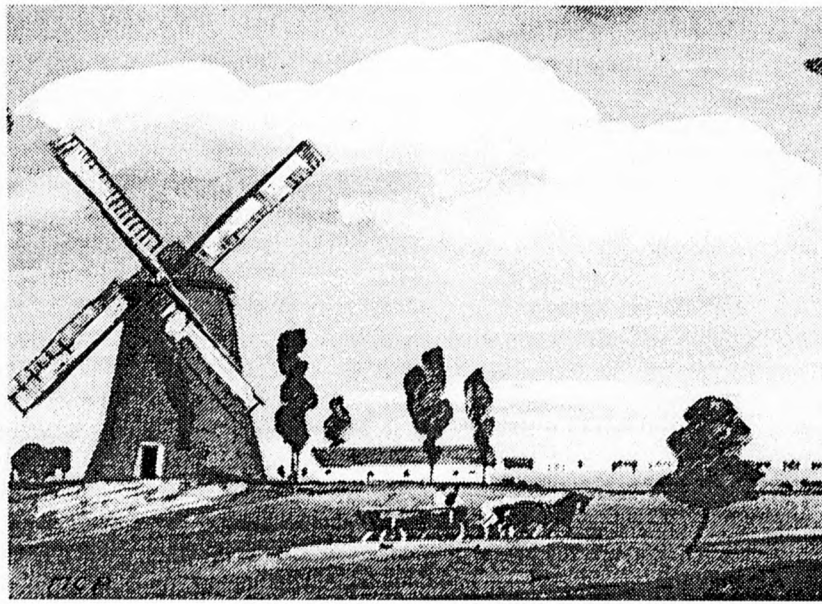
András Imre S.J.:

KÁRPÓTLÁSI MEGÁLLAPODÁS A SZENTSZÉK ÉS MAGYARORSZÁG KÖZÖTT

1997 július 11-én írta alá Rómában a Magyar Köztársaság miniszterelnöke, Horn Gyula és a Szentszék államtitkára, Angelo Sodano bíboros azt a kilenc éves tárgyalási folyamatot összegező megállapodást, mely véglegesen rendezte egy részét azoknak a problémáknak, melyeket a katolikus egyház javainak, intézményeinek jogtalan elvétele okozott a kommunizmus alatt. A kommunista rendszert eddig csak az egyes személyeken esett jogtalanságok orvoslására hoztak intézkedéseket, ez az első eset, hogy a Szentszék bekapcsolásával anyagi természetű rendezés történt az egész magyar katolikus egyházzal kapcsolatban. Az alábbi írás – egy hosszabb tanulmány részeként – a megállapodás történelmi előzményeit világítja meg.

Magyarországon a katolikus egyház az első ezredforduló előtti állama-
alapítás óta „államalkotó” tényező volt és számtalan közfeladatot látott el, elsősorban az oktatás terén. A magyar kommunista kormányok a négy évtizedes uralmuk alatt következetesen arra törekedtek, hogy „elválasszák az államtól az egyházat és az egyháztól az iskolát”. A közfeladatot is ellátó egyházi munkát a hatalomra került kommunisták „állami feladat-

A következő lépés a hatalomra törő kommunisták ideológiai céljainak megvalósítására már politikai csellel történt: a polgári kormány kommunista belügyminisztere, egy rendőrség által konstruált ürügy kapcsán betiltotta a legtöbb társadalmi és vallási egyesület működését. (1946). Csakhamar sor került az egyházi iskolák államosítására is, mely az ország 7453 elemi oktatási intézményéből 2860 katolikus egyházi iskolát (38%), az

Magyar nyár

Molnár C. Pál aquarellje

nak” nyilvánították és brutális eszközöket is alkalmazva – kivették az egyház kezéből. Még nagyobb brutalitással történt az egyháznak az ifjúság mindenfajta vallásos befolyásolásától való elszigetelése a „szociális ember kinevelésének” ideológiai igényével. Az erőszak eszközeit alkalmazó társadalom-átalakítás sok áldozatot követelt, sokan szenvedtek ennek kapcsán börtönbüntetést is az ifjúsággal való foglalkozás miatt. A kommunista hatalom célkitűzése ezekkel az intézkedésekkel „az egyház társadalmi befolyásának leépítése” volt, tevékenységének korlátozása pusztán a privát vallásosság igényeinek kielégítésére, a vallás teljes visszaszorítása a magánéletbe.

Ennek, az ország hagyományaival szemben álló, Moszkvából hazatelepített emigráns kommunisták által vezetett politikának, első állomásává vált már 1945-ben, a demokratikus pártokkal közösen végrehajtott, sokak által várt, a polgári társadalom kialakulását célul tűző földreform is, mely kártérítés nélkül kisajátította az egyháztól az intézményei fenntartásának alapját képező földterületeket, majd ezeket néhány év múlva a hatalomra került kommunisták kollektív gazdaságokba olvasztották be. Az egyházi földbirtokok felosztásával még egyetértett alapvetően az egyház is, mert egyre többen látták úgy, hogy a földbirtok hozamából származó jövedelem helyett más módon kell az egyháznak megalapoznia intézményei fenntartását.

összesen 173 gimnáziumból 48 gimnáziumot (38%), az összesen 185 egyéb középfokú oktatási intézményből 56 intézményt (30%) érintett. Később betiltották a 23 katolikus teológiai főiskola nagy részét is, nyilván arra számítva, hogy a munkalehetőségeitől elvágott egyház a jövőben csak kevesebb személyt tud foglalkoztatni. (1948). A következő évben egy törvény bevezeti a fakultatív hitoktatást (1949) és ettől kezdve adminisztratív módszerekkel akadályozzák az egyedül megengedett iskolai hittanra való beiratkozást. A fakultatívra tett hitoktatást így a kezdeti 80%-ról 4-5%-ra szorítják le. A szerzetesek elhurcolásával (1950) kierőszakolnak egy állam és egyház közötti „megegyezést”, mely lényegében elfogadása volt az egyház további működésében az állam által engedélyezett feltételeknek. E feltételek szerint csak az állam által megtűrt lelkipásztori munka minősült „legálisnak”, minden egyéb „illegális” volt és rendőri, sőt bírósági szankciókat vont maga után. A kihálásra szánt egyháznak ezzel gyakorlatilag lehetetlenné vált az is, hogy az ateizmust hirdető propagandával szemben új lelkipásztori módszereket vezessen be. Az ifjúsággal való „illegális” foglalkozás miatt sokan kaptak „az államrend megdöntésére irányuló előkészület” címen súlyos börtönbüntetést. Ekkor került sor a szerzetesrendek „működési engedélyének visszavonására”, mely az összes szerzetesrendház és intézmény állami tulaj-

donba való vételét, valamint 23 férfi szerzetesrend 2582 tagja, köztük kb. 1800 szerzetespap, és 40 női szerzetesrend 8956 tagja egyházi munkájának megszűnését jelentette. A katolikus egyház megtiltotta a további tanítást az államosított iskolákban a szerzeteseknek, remélve, hogy kitűnően képzett embereket nyer ezáltal a lelkipásztori munkához, de ezt az állam megakadályozta, sőt a tanítást megtagadó szerzeteseket megfosztotta nyugdíjjogosultságuktól is. 460 szerzetespapot átvehettek az egyházmegyéik lelkipásztori munkára, a többinek civil foglalkozást kellett választania. A rendházakból kitett szerzetesek közül sokan maradtak meg úgy az egyházi munkában, hogy sekrestyési, templomtakarítói, kántori munkát vállaltak valamelyik plébánián. A megegyezés kapcsán az állam hozzájárult, hogy három férfi és egy női rend tagjaiból mintegy 150-150 személy két-két egyházi középiskolát tarthasson fenn és utánpótlás céljából évente 2-2 fiatal vehessen fel a korlátozott számú rendi közösségbe.

A szerzetesek működési engedélyének megvonásával ténylegesen is állami feladat lett a szerzetesek által végzett minden ún. *közszolgálati tevékenység*, az oktatás mellett pl. a beteggondozás és a szociális munka. Ilyen tevékenységet az egyház a továbbiakban a plébániai lelkipásztori munkát meghaladó intézményes formában, csak a volt szerzetesek és más egyházi személyek számára fenntartott szociális intézményekben végezhetett.

Az egyház társadalmi befolyásának visszaszorítására 40 éven át alkalmazott „valláselvonó” politika a társadalom szempontjából súlyos következményekkel járt. A társadalom szocialista átépítése, a kísérletek a szocialista embertípus kialakítására, politikai, társadalmi, gazdasági és emberi csódtömeget termelt ki. Az 1956-os

Folytatás a 2. oldalon

VALAMIT VINNI KELL

*Kimentem jární egyet este tájt,
szívem csitítva, mégis egyre fájt,*

*bár nagy újság volt: nyílt az ibolya!
Vérezte. Vérezte a kor tébolya.*

*Szóltam szívemnek: Ne törődj velem!
Nem rád bízta: Isten kérdőjele!*

*Rád ezt bízta: remélni, hinni kell,
szeretni kell. Valamit vinni kell!*

*Mint ibolya az édes illatot,
mit átad s elmegy s víg, mert adhatott.*

*Mint mókát mókus, bájt az őzgida,
csodát gyerekeknek a csigabiga.*

*Mint jókedvet bor, jóságot kenyér,
zenét patak, mely célt sejt s nem henyél.*

*Mint jelképet galamb, vagy pelikán,
vagy lilium s a magyar tulipán,*

*Mint álmokat a Göncöl szekere,
szerencsét négylevelű lóhere.*

*Mint szívárványt goromba zivatar,
mit mérge múltán mégis kitakar.*

*Mint szebb jövőt a cifra délibáb,
tavaszi hírt a vándor vadlibák.*

*Add át mit hoztál, mint az eltiport
virág szagát, mely meghal s nem sikolt.*

*Mindenkinek valamit vinni kell:
szeretni kell, remélni, hinni kell!*

*Ezt bízta rád. - Isten kérdőjele
minden más itten: ne törődj velem!*

Mécs László (1895-1978)

Kárpótlási megállapodás...

(Folytatás a 2. oldalról)

forradalom után a kommunista hatalom elvileg is feladta az egyház gyors likvidálásának programját azzal az ideológiai megokolással, hogy a szocializmus kialakítását nem lehet kampányszerűen megvalósítani, hanem csak hosszú történelmi folyamat által. A hatalom ezután főleg arra ügyelt, hogy az egyház működése közben ideológiailag, vagy társadalmilag „veszélyes” irányzatok ne alakulhassanak ki. A kényszerű együttélést az egyháznak a kül- és belpolitikai célok elérésére való szolgálatba állítására próbálták felhasználni: kezdetben a külpolitikában az egyháztól a magyar állam külföldi presztízsének növelését várták el, a belpolitikában a jóviszony hangsúlyozásával, a társadalom belső békéjének munkálásával kellett szolgálnia. Ennek fejében bővítették az egyház működési lehetőségeit (kis lépések politikája). Az egyház dinamikus köreiben a kommunista időben a papi békemozgalom eszköz-embereinek közéleti szerepeltetése befelé fordulást, a hierarchikus tekintély csökkenését eredményezte. A vallásoktatás hiánya és az egyesületi élet tilalma miatt a fiatalság körében egyházi kiscsoportok („báziscsoportok”) alakultak ki, számukat egy szociológiai kutatás mintegy 4000-6000-re becsülte. Ezek hangsúlyozottan, minden politikai színezetet elutasítva, egy pap vezetésével, vagy anélkül, öntevékenyen keresték a vallásos önképzés és az evangéliumi megújulás lehetőségét. Az említett csoportok a 80-as évek elejétől már legálisan működhettek.

A kommunizmus összeomlását követő erőszakmentes rendszerváltás után a közhatalom helyreállította a történelmi hagyományt, elismerve, hogy az egyház mindig kivette részét a nemzet jólétének szolgálatából, hogy a magyar államiság és kultúra alapjai a kereszténység által áthagyományozott alapok. Újra felmerült az egyház közéleti szerepvállalásának igénye, mely egyáltalán nem a kedvező alkalmat kihasználni igyekvő, „hatalomra törő klérus” kívánsága volt, hanem a politikájával bizalmi zsákutcába került, az egyház segítségére váró hatalomé. Kezébe kellett tehát adni a mindenéből kiforgatott egyháznak az anyagi eszközöket, hogy segíteni tudja híveit evilági boldogulásukban is. A rendezés megvalósulását elősegítette, hogy II. János Pál pápa két ízben látogatott éppen ebben a történelmi helyzetben Magyarországra 1991-ben és 1996-ban. Második látogatása előtt a magyar kormányfő felajánlotta egy átfogó nemzetközi szerződés (konkordátum) megkötését, de ezt a Szentszék elhárította, mivel a viszonyt Rómában alapjában rendezettnek ítélték és úgy vélték, hogy a fennálló problémák megoldását jobban szolgálják a részleges megállapodások a konkrét problémákban. Az újra közéleti szolgálatot is vállaló magyar katolikus egyház helyzetét jól jellemezte Gyulay Endre Szeged-Csanádi püspök, aki az új társadalmi szerepvállalásra készen álló magyar katolikus egyházat a halálra nyilazott Szent Sebestyén vértanúhoz hasonlította, aki, miután kigyógyult sebeiből, újra jelentkezett szolgálattételre a császárnál. ■

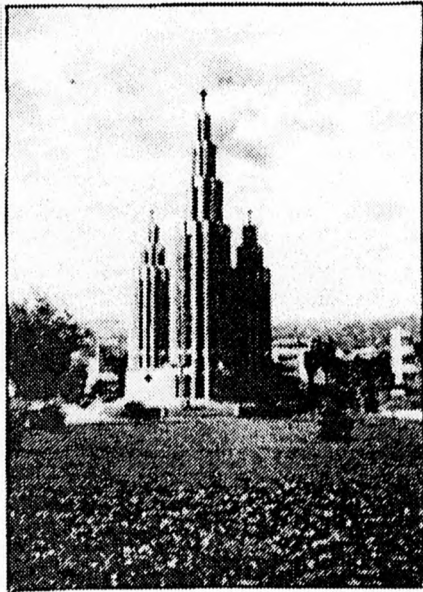
Kinek hol fáj, ott tapogatja;
ahol viszket, ott vakarja.

Pázmány

TEPLOMTERV, MULATÓ... TALÁN MÉGIS TEPLOM LESZ?

A magyar templomépítés múltjából

Amikor az 50-es évek elején, a hajdani híres Magyar Optikai Művek tanulójaként a konzern szépséges budai környékével ismerkedtem, elegáns villák között kis templomocskát fedeztem fel és alatta, terjedelmes

A tervezett templom modellje

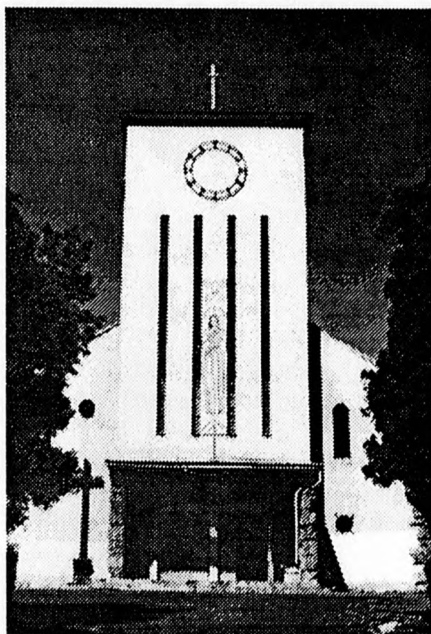
tisztáson furcsa, körbefutó beton-alapozásra lettem figyelmes. Nagy méretét, formáját titokzatosság lengte körül, hisz elhagyatottságában céltalannak tűnt, fűvel benőtt némaságában a múltból itt felejtettek.

Akkoriban, amikor jobb volt hallgatni, csak annyit sikerült megtudnom: templom lett volna belőle.

A templomocskába aztán a gyárból jövet többször voltam szentmisén a hétköznapi eső ünnepeken. Akkor bizonyosodtam meg arról is, miért kellett volna az a meg nem épült templom, mivel ebben a nagy kiterjedésű környezetben ez a kis templom az egyedüli istenháza, így mindég zűfolásig volt.

Aztán más, megélhetési gondok kerültek előtérbe, amely az ország elhagyásával tetőzött, de valahogyan a tudat alatt megmaradt ennek a titokzatos templomalapozásnak az emléke.

Hosszú évek után, mikor újra járhat-

Az 1935-ben épült „kis templom”

tunk hazánkba, egy alkalommal felkerestem a helyét. A templomocskák állt még, de alatta a templomalap koszorújára megdöbbenésemre zöldséges és egyéb szolgáltatási bódékat telepítettek! A kis templomba meg már be sem fértek a hívek. Megtudtam: ünnepekkor 6 misét is tartanak a lelki igények kielégítésére.

Egyre jobban érdekelt, mi is történetett annakidején, de sokat ezúttal sem tudtam meg.

A kis templomot 1935-ben építették a környék hívei jelentős anyagi áldozatok árán, hisz abban az időben formálódott még csak Buda ezen környéke. Létrejöttének előmozdítója az akkoriban alakult Kisegítő Kápolna Egyesület volt, amely azzal a céllal létesült, hogy szorgalmazza a lakosság gyarapodásával a szükséges templomépítéseket. A szép környezet rohamos urbanizálódásával a már említett Magyar Optikai Művek magyar-német érdekeltségű gyáregységé, hatalmas konzernné fejlődött (közel 5 ezer főt foglalkoztatva, a magyar ipar büszkesége lett, gyártmányával kutatták a geológusok Észak és Dél-Amerikában a modern ipar „anyatejét” szolgáltató olajforrásokat, az olaszok Észak-Afrikát térképeztették fel és jelöltették ki ott a modern utakat a gyár geodéziai műszereivel) és általa is ugrásszerűen megemelkedett a kerület népesedése.

Így lett tervbe véve a 40-es évek elején egy új, nagyobb templom építése, a hívek újabb anyagi áldozatának előlegezésével. Most a kor szelle-

sen idegen testet, mint valami fekélyt elterülve. Ezzel lemondón, végképp meghíusulva láttam ezen a szép helyen – Boldog Apor Vilmos vértanú püspök első nyilvános szobrának felállítási helyén: a titokban remélt templom felépítését.

A közmondás szerint: Isten útjai kifürkészhetetlenek! Ezt az újra és újra bebizonyosodó igazságot éreztem, amikor megtudtam: tönkre ment a disco-mulató és a helyi egyháznak felkínálják a terület megvételét! Így most meglenne a lehetőség a jelenlegi épület kisebb átalakításával egy nagyobb templomot létrehozni, idővel esetleg a régi tervet is megvalósítani, csak hát ehhez legelőször pénz kellene, hogy a telket vissza lehessen vásárolni. Az egyházközség szűkös anyagi lehetőségével nem bírja el a terhelést, a kerületet ért nagy megrázkódtatás: a híres Magyar Optikai Műveknek a megsemmisülése (az építészeti stílusa miatt is jegyzett gyárat az év elején törölték el a föld felszínéről: nagy értékű telkét egy bajor építészeti és bankérdekeltség vásárolta meg).

Ezért jó és áldásos lenne, ha a külföldön élő egykori XII. kerületi honfitársak, de minden jóérzésű magyar keresztény is, ki-ki lehetősége szerint az ügyet anyagilag támogatná, hogy ne csak szóval, hanem tettel is tennénk valamit a közelmúlt áldatlan örökségének felszámolására.

A kis templom és az azóta tönkrement éjszakai mulató

mében a reprezentatív környékhez méltó, nagyszabású templomot terveztek, melynek megvalósítására a kor egyik legjobb építészét, v. Irsy László építész-t bízta meg a templomépítést beleágazva a környék átfogó rendezésébe. Elkészült a tervdokumentáció, a templom modellje – amelyet közszemlére kiállítottak – és a jóváhagyás után a munka: az alapok, az attemplom egy része. Ez után már csak a tragédia irányította a magyar sorsot, benne a templomét is: a háború és a háború utáni „új társadalom”.

Az építőanyagot széthordták, a tehetséges lakosság elmenekült, a gazdag környék elszegényedett, így a félbemaradt templom is elvesztette anyagi és társadalmi bázisát.

A politikai terror idején a helyi egyháztól alamizsna-összeg fizetésével elvették a területet, amelyen a félbemaradt templom állott és ezzel az alibi-vásárlással megakadályozták a templom esetleges felépítési lehetőségét is. Majd később, a látszólagos enyhülés idején status quo jeleggel a szolgáltató bódék helyére – a templomalapra – az újabb kor „temploma” került: egy disco-mulató, amely még a szentélyapszis vonalát is követte!

Amikor pár évvel később újra ott jártam, döbbenve láttam ezt az építészeti szörnyeteket, a környéktől telje-

Misch Sebő (Neuweiler)

A fényképfelvételeket a Szerző készítette

Adakozni lehet: Felső-Krisztinavárosi Plébánia hivatal, H-1124 Budapest XII., Apor Vilmos tér 9.

A magyar pálosok

Napjainkban a Magyarországon működő férfi szerzetesrendek közül egyedül a pálosok eredete magyar: a rendet Boldog Özséb esztergomi kanonok 1250 körül alapította. A kommunista rezsim 1950-ben feloszlatta a rendet és csak 1989-ben indulhattak újra Máthé Péter tartományfőnök vezetésével. Jelenleg négy rendházuk van: Pécsen, az anyaházukban laknak a növendékek is. Emelett még Budapesten (a Sziklatemplomban), Márianosztrán és Pálósszentkúton, Kiskúnyfélegyházán működnek pálosok. A rendnek jelenleg 22 tagja van.

*

A legnépszerűbb magyar politikus Kárpátalján

Az Ukrán Parlament egyetlen magyar nemzetiségű képviselője, Tóth Mihály a legnépszerűbb politikus Kárpátalja beregszászi és nagyszőlősi járásainak magyar lakta településein.

A HIMNUSZ BÖLCSŐJÉNÉL

160 évvel ezelőtt, 1838-ban halt meg Kölcsey Ferenc, nemzeti imádságunk, a Himnusz költője. A költemény teljes címe: „Himnusz – a magyar nép zivataros századaiból”

A felcsigázott hangulatú, a szónoki lendület legmagasabb hullámaival lendülő korszakban, midőn minden ember magyarnak és hazafinak tartotta magát a Kárpátoktól a tengerig, midőn a Kazinczy-kabátos literátorok már Kölcsey szónoklatait próbálgatják otthon, a tükör előtt: – ebben a korszakban születik meg a Himnusz, amely századok méltóságát és imádságát éppen úgy tartalmazza, mint azt a fenséges pátoszt, amellyel a tizenkilencedik század szónokai magával az úristennel is dikcióznak a nemzet ügyéről. Magyarok imádsága lett, mert éppen úgy ágaskodik soraiban a nemzet napkeletről hozott büszkesége, mint ahogy a Duna-Tisza közén vállalt keresztényi alázatossága leborul. A költő Kölcsey írhatott irodalmilag értékesebb verseket, de a magyar rétorok legelseje nem adhatott ki lelkéből hatalmasabb nemzeti hangot.

Új harci eszközökre tett szert a szónokok magyarázó, lelket ébresztgető

előadásában, újabb és újabb rétorok versengenek Kölcsey dicsőségéért, az ifjú Magyarország bálványozásáért – kiment a divatból a gyalogpostás, aki a remete levelével szalad fölkelteni a szundikáló nemzetet. Ébren volt már mindenki az országban, és Kölcsey Himnusa nyitott fülekre talált. – És mikor idáig eljutott az egyszemű üstökös a nemzeti égboltozaton: szembe találok az örök magyar fátummal. Eljutott odáig, ahová minden dicsőséges út vezet, akár a bohó peleskei jegyző, akár a vértanú Kazinczy, akár a nemzet bálványa, a Himnusz költője járja be az utat, – eljutott egy csöndes falusi házikóig, ahol a hosszú Szatmár megyei őszkőn, a kerékkötő országút mentén, kopasz fején az örök báránnyőr süvegével, vendéget és híreket várva, a múlt időkön lehet merengeni.

1923

Krúdy Gyula (1878 – 1933)

KIRÁLYNÉ A TRÓNON *

Erzsébet királyné az ezredévi (1896) jubileumi fogadáson a budai királyi palotában, ahogy őt Mikszáth Kálmán látta.

Hármat koppantottak a pálcás urak s belépett a királyné elpusztíthatlanul nyúlánk természetével. Leült a trónon ura mellé balról, Magyarország patronája. Ezer szem szegődött a trónra, melyre újonnan hímezték Magyarország címerét ibolyavörös mezőre s melynek mennyezetét két nagy hófehér strucc-tollbokr díszíti, a hajdan nemzetiszín strucc-tollak helyett. De még több szem nézte a királynét.

Ott ült fekete csipkével áttört magyar ruhában, minden fekete volt rajta, minden, minden: haja átkötve gyászfátyollal, magyarosan, a hajtűk és gyöngyök mind feketék voltak. Csak az arca volt fehér és végtelenül szomorú... Egy mater dolorosa.

Ah, a régi arc ez még. Az, amelyet a bűbajos képekről ismerünk: a vékony, nemes vonások, az elől lenyírt kicsi haj, mint selyemrojt húzódik a homlokra s fönt a dús hajfonat minden koronánál szebb korona.

Nagy szempillái le vannak eresztve, élénk, kedves szeméből nem látszik semmi; ott ül csendes, majdnem érzéketlenül, mintha nem látta senkit, nem hallana semmit. A lelke, óh a lelke másutt lehet. Egyetlen mozdulat, egyetlen tekintet nem jelzi érdeklődését. Olyan, mint egy fehér szobor a szomorú fehér arcával. Viszi-viszi a nagy bánatot mindenüvé és hiába koppantanak háromszor a pálcás urak, az a nagy bánat el nem ijed attól, vele jön ide is.

És aztán elkezd beszélni Szilágyi Dezső, akkori házelnök, szép lassan, ahogy a trónnál illik. A király hovatóvább figyelni kezd. Egy szó, egy gondolat megkapja és szeme ott csügg a nagy nemzeti szónok ajkán – de a királyné arcán semmi sincs írva. Semmi, semmi.

Hát egyszer csak belevegyíti a szónok a királyné nevét is. Még csak a szemöldöke sem rezdül. Beszélhetnek a szoborról a szobornak.

De a királyné nevének hallatára egyszerre csak felzúg az éljen. És milyen éljen az! Mintha a szívekből szakadna ki egy érzelmi zivatar. Megremegnek a trónterem sárgás márványfalai. Valami cso-

da hang volt az, melyet nem lehet leírni vagy megmagyarázni. Volt ebben az éljenben zsolozsma, harangzúgás, tenger-morajlás, gyöngédség, érzés, még talán virágillat is.

S az érzéketlen felséges fej megmozdult. Gyöngén, alig látszólag intett köszönetet. Valami csodálatos kecs volt abban.

S az „éljen” fölhasant még erősebben és nem akart megszűnni percekig, szállt-szállt föl a boltozatokig és megrengette a boltozatokat. A fehér strucc-tollak reszketni látszottak a hanghullámoktól. Az ország nagyjai és törvényhozói nem elégedtek meg a mámoros kiáltásokkal, kalpagjaikat, csalmáikat lengették, s egy sűrű erdő támadt fönn az emberek feje fölött sastollakból, kócsagokból, hús szellőt támasztva a fojtó meleg levegőben. Ilyen legyezője is kevés királynénak volt még.

A szónok abbahagyja a beszédét és várja, míg a féktelen lelkesedés lecsillapul. Hasztalan; nincs határa.

A királyné lesüti fejét... és az a hófehér arc egyszerre csak elkezd pirosodni... mindig jobban-jobban. Először csak nem olyan fehér többé, aztán olyan, mint a frissen szűrt tej, mintha rózsaszínnel volna befuttatva, aztán piros lesz, mint az élet, piros, egészen piros.

Milyen káprázat! Ferenc József király mellett ott ült egy életpiros királyné. Egy percig tartott az egész. Szemei tágra nyíltak, s a régi ragyogás kicsillant belőlük. S a szemekből, melyek úgy tudtak valaha mosolyogni, hogy egy szomorú országot vidítottak föl, egy könnycsepp buggyant ki. Százan és százan látták a drága csöppet. Megvolt a reciprocitás. Egy mosolygó ország föl tudta vidítani a királynét.

De csak egy percig tartott.

A felséges asszony szeméhez emelte csipkés zsebkezdőjét, letörölte vele a könnyet. Az éljenzés megszűnt, a szónok folytatta a beszédet s a királyné arcáról kezdett lassan-lassan lefogyni a pirosság, mint ahogy a kés pengéjéről szemlátomást illan a ráfujt lehelet.

Egy perc és a király mellett újra ott ült a gyászba borult királyné, a Mater Dolorosa, halványan, csöndesen, érzéketlenül, mint egy fehér mozdulatlan szobor, mely egy édes arcra emlékeztet.

Mikszáth Kálmán (1847-1910)

XII. Pius védelmében

Az amerikai Newsweek hetilap március 30-i számában „XII. Pius védelmében,” címmel egyoldalas írás jelent meg **Kenneth Woodward** tollából. A cikk szójátékkal kezdődik: Hogyan változnak az idők (angolul: times), és hogy változnak a (New York) Times-ok. Ennek alátámasztására részleteket olvashatunk az amerikai napilap 1941. karácsonyán, illetve idén március 18-án megjelent vezércikkéből.

Az első idézet így hangzik: „XII. Pius hangja magányosan szól az Európát ezen a karácsonyon beburkoló csendben és sötétségben. Ő az egyetlen uralkodó az európai kontinensen, aki egyáltalán fel meri még emelni szavát”. Az elmúlt napokban megjelent idézet pedig azt sürgeti, hogy vessék mélyreható vizsgálat alá XII. Pius magatartását. „Most II. János Pál pápára és utódaira vár az a feladat, hogy megtegyék a következő lépést és elismerjék a Vatikán mulasztását, hogy nem állt ki egyértelműen az ellen a gonosz ellen, amely végigsöpört Európán” – írja többek között a március 18-ai vezércikk.

A II. világháború során XII. Pius pápát magasztalták azokért az egyedülálló erőfeszítésekért, amellyel a tömegmészárlás feltartóztatására törekedett. Éveken át dicsérték az egyházat, amiért a becslések szerint mintegy 700 ezer zsidót mentett meg a náci haláltáboroktól, főleg hamis keresztelvelek kiállításával. Egyeseket reverendába bújtattak, másokat kolostorokban, rendházakban rejtgettek. A közelmúltban megjelent, várva várt vatikáni dokumentumot azonban, melyben az egyház bocsánatot kér, bírálattal fogadták.

„Valami szégyenletes történik napjainkban” – írja Kenneth Woodward, a Newsweek hasábjain. Leszögezi: az, hogy XII. Pius hallgatott a holocausttal szemben, hogy keveset tett a zsidók megsegítése érdekében, hogy valójában németbarát, ha nem egyenesen náci barát, de mindenképpen antiszemita volt –, mindez szörnyűséges rágalom. E vádak nagy részének egyetlen forrása az alapja: Rolf Hochhuth 1963-ban megírt, „A helytartó” című drámája, mely XII. Pius erkölcsileg gyengejellel személynek ábrázolja. „Az a tény, hogy Golda Meir, későbbi izraeli miniszterelnök, aztán a magyar, a török, az olasz, a román és az amerikai zsidó közösségek vezetői köszönetüket fejezték ki a pápának, amiért zsidók százezreinek életét mentette meg, ma már jelentéktelennek tűnik. Csak az számít, hogy soha nem ítélte el kifejezetten a Soát” – állapítja meg a Newsweek cikkírója. Hozzátetszi: a valóság az, hogy XII. Pius sem nem hallgatott, sem nem tétlenkedett. Mint vatikáni államtitkár, 1937-ben az akkori pápa, XI. Pius számára enciklikát fogalmazott meg, amely elítéli a náciizmust, rámutatva annak keresztényellenességére. A dokumentumot Németországba csempészték, ahol titokban német nyelven kinyomtatták, és a római katolikus templomok szószékeiről felolvasták. A náci válaszként elkobozták a nyomtatványokat és rengeteg katolikust bebörtönöztek. 1942-es karácsonyi üzenetében – amelyet többek között a New York Times is dicsőített – XII. Pius volt az első nemzetközi személyiség, aki elítélte azt, ami később a holocaustba torkollott. A náci „új rendjének” bűnei között elítélte azoknak a százezreknek az üldözését, akiknek egyedüli hibájuk nemzetiségük, illetve faji hovatartozásuk volt. A náci teljesen tisztában voltak a pápa üzenetének értelmével. A

Gestapo a pápa beszédét a náciizmus elleni egyetlen hosszú támadásnak minősítette: „A pápa egyértelműen a zsidók pártját fogja. Nyilvánvaló, hogy igazságtalansággal vádolja a német népet a zsidókkal szemben, és a zsidók szószólójaként, védelmezőjeként lép fel”.

Kenneth Woodward utal rá, hogy 1942. februárjában a náci által elfoglalt Hollandia protestáns és katolikus vezetői levélben ítélték el a zsidók haláltáborokba deportálását. De csak a katolikus püspökök, „követve a Szent-atyát által megjelölt utat”, olvasták fel a szószékről a levelet, a náci fenyegetése ellenére. Ezt követően a megszállók végigsöpörtek az egész országon, és – bár ehhez hasonlót addig még nem tettek –, Hollandia katolikus rendházaiból, kolostoraiból, iskoláiból deportálták az összes kikeresztelkedett zsidókat. Amikor a pápa tudomást szerzett erről, elégette négyoldalas tiltakozását, amelyet a vatikáni újságban kívánt közzétenni. A háborús éveket a vatikáni archívum alapján feldolgozó 11 kötetes mű dokumentálja: keresztény és zsidó csoportok egyaránt arra kérték a pápát, hogy ne tiltakozzon nyilvánosan, mivel ezzel csak fokozódna a náci üldözés. Kenneth Woodward rámutat: a pápa egyetlen „bűne” –, ha ezt annak lehet nevezni egyáltalán – az, hogy a diplomácia útját választotta, nem pedig a vértanúságot. A szerző idézi Christopher Browning történész mondását, miszerint „a holocaustnak sok áldozata volt és kevés hőse. Naívak vagyunk, ha azt hisszük, hogy a holocaustot egyel több hős meg tudta volna akadályozni”. **VR/MK**

Sokat ad, aki szeret és minden adománynál többre kell bocsólni a szeretést, mivel a szívét adja, aki szeret.

Pázmány

A kommunizmus gáztettei

Franciaország után Németországban is kiadták a párizsi történész, Stéphane Courtois: Feketekönyv a kommunizmusról című közel ezer oldalas tanulmányát. Már a könyv alcíméből is következtethetünk a lényegre: Elnyomás, gonosztett, terror. Courtois tanulmánykötete nagyszabású viták forrása lett; főleg baloldali körök részrehajlással vádolják, és még attól sem riadnak vissza, hogy tudománytalan megközelítést vessenek a szemére, amiért a hitleri és a sztálini diktatúrát összehasonlította. A támadások azonban jók voltak arra is, hogy a Feketekönyv tartósan felkerüljön a besiseller-listára. A müncheni Piper-kiadó gondozásában megjelent kötet várhatóan Németországban is borzolni fogja a kedélyeket, ugyanis a múlt feldolgozása még messze nem zárult le. A Nobel-díjas Szolzsenyicin: Gulág-Szigetcsoportjának egyik ismert elemzője, Ernst Nolte annak idején óriási felháborodást váltott ki, amikor megállapította, hogy a szovjet gulágrendszer Auschwitz előfutára volt a történelemben. A baloldal bírálatai a kommunizmus gáztetteiről készült Feketekönyv tételeit ugyan kétségbe vonhatják, a közölt számadatokat szépíthetik, de az évtizedes barbár uralom lényegét nem tudják tisztára mosni. A sok, eddig ismeretlen adaton túl – nekünk, magyaroknak kiváltképpen – azért is fontos Courtois könyve, mert a rendszerváltás óta eltelt időszak múlt-szépítő, sőt nosztalgiaeltő törekvéseit talán mégiscsak elakasztja.

Vincze András

* Erzsébet királyné- német becenevén. Sis-sit - most 100 évvel ezelőtt a genfi-tó parti sétányon gyilkolta meg egy olasz anarchista. Még nem volt 60 éves. Emlékét a magyar nép szeretete őrzi.

Szamosi József:

RÁKÓCZI, A MAGYAR NÉP ÖKUMÉNIKUS SZENTJE *

„Hazánk szentje, szabadság vezére,
Sötét éjben fényes csillagunk,
Oh Rákóczi, kinek emlékére
Lángolunk és sírva fakadunk!”

Petőfi

Éppen 150 éve írta a költő a cikkünk mottójául választott sorokat. Bár azóta számtalan írás, könyv, tanulmányok légiója elemezte Rákóczi emberi és

RÁKÓCZI TÁBORI IMÁDSÁGA *

Uram Isten, igazságnak kútfeje, és kegyelmességnek kimeríthetetlen forrása, ki a Te parancsolatidnak ösvényétől eltévelyedett Népedet szolgálatnak igájával meg szoktad büntetni, hogy megtörvén az ő nyakának keménységét, minekutánna hozzád folyamodik: a mint büntetésben igazságodat, úgy a Te engedelmisségedben esmértessed meg velle való kegyelmességedet.

Megvalljuk uram! Atyáinknak hamiságát, esmérjük mindennapi vétkeinket, kikkel Tégedet, édes Atyánkat, megbántván, méltán ostorodat tapasztaljuk.

Megérdemlettük Uram! Hogy a mi Nemzetünknek dicsősége idegenekre szálljon, és a mi fiaink idegen Nemzetnek igája alá vettessenek: méltók vagyunk, hogy eltöröltetett magunkkal együtt vesszen el a mi Nemzetünknek neve, mert Tetődled: Istenüktől, Királyunktól és Urunktól eltávoztunk! – Mindazáltal Ó! Kegyelmes Urunk, tekintsd meg e nyomorúságoknak tengerében siránkozó Népedet, hallgasd meg a sok szegényeknek, Özvegyeknek, Árváknak, és neked könyörgőknek kiáltásokat, lássad az ártatlanoknak és tőled bosszúállást kérőknek kiöntött véréit, és el ne felejtse irtalmasságodat, melyeket régen választott, de fogságban tartott Népednek megmutattál: és mivelhogy elménket szabadulásunknak igyekeztére méltóztattad megmozdítani: cselekedeteket igazgassad, karjainkat erősítsed, fegyvereinket élesítsed, – hogy kegyes akaratomat teljes erővel követ-hessük!

Adj Uram azoknak, kiket vezérinkké tettél, rendelésekben bölcsességet, az ellenkező dolgokban erősséget, a szerencsés állapotokban tartózkodást, a hadakozásokban bátorságot, az álomban vigyázást: hogy a Te akaratomnak után járjanak.

Környékezd meg, Uram Isten, Táborinkat, és azokat a Te irtalmasságodnak palástjával körülvevén: a mi ellenségeinknek lelkesedésektől oltalmazad: kergesd el a strázsálóinknak álmokat, hogy ne készüllelzenek találtassunk: légyen a te Angyalod őrizőnk és kalauzunk a harcolásban, ki az álgyuk és puskáknak golyóbitit elszéleszsze, és miképpen az Izráel Nemzettségét a tengeren száraz lábbal: úgy bennünket a mi ellenségünknek rendelt seregei között boldogul vezessen!

Egy szóval, engedd meg, édes Urunk és Kegyelmes Atyánk, hogy visszafogadván kebeledbe Népedet: a Te parancsolatidnak utaitól el ne tévelyedjünk, hanem a Te igazságodat megőrizvén, csendességben és békességben a mi utaink igazgattassanak. Ki bennünket megméríthetetlen kegyelmesség szerént teremtettél, és megváltottál a mi Urunk Jézus Krisztus által, ki Teveled és a Szent-Lélekkel él és uralkodik mindörökkön örökké, Amen. -

*A régies helyesírást meghagytuk.

történelmi szerepét, a kutatás minden részletet felderített, de igazán csak a költő zsenije tudta ily tömören, négy sorba foglalva a Nagyságos fejedelem alakját, megidézni ahogyan az minden magyar szívében máiglan él, akire a mai kor magyarja is csak rajongással tekint vissza. Nevéhez egyedülálló jelenségként irodalmunknak egy külön fejezete, a sajátos jellegű és múlthatatlan szépségekkel gazdag kuruc-költészet kapcsolódik, amely a múlt századi új-kuruc mozgalom, főleg Thaly Kálmán és Endrődi Sándor közvetítésével Adyt is megihlette. Egyébként Rákóczi – a neuhauseni jezsuita stúdiumok következ-

hallgatott. Táborában már kezdetben előírta a katonák reggeli és esti imádkozását; minden ezredhez, a többség hite szerint való tábori papokat rendelt s gondja volt rá, hogy mindenütt olyan személy legyen, kinek „mind tanítása által, mind kegyes élete példaadásával a vitélő rend a kegyesség követésére indítassék és az isteni tisztelet minden napokban az anyaszentegyház bevett szokása szerint gyakoroltassék”.

Az egyházi ünnepeket a fejedelem nagy pompával tartotta meg: az úrnapi körmenetben hajadonfővel haladt, a húsvéti éjszakai föltámadásra fáklafény mellett ágyúörgés és puskaropogás közt vonult udvarával, festői ruhája palotás és vadászezredével együtt. (Érdekességként említsük meg: a díszruhákat maga a fejedelem tervezte! (Egyébként a polgári-, „állami” ünnepeket is katolikus szertartás szerint ülte

ai Bécsbe való átvitele és vissza nem hozatala”. Tudvalevően I.Lipót császár 1697-ben a kegyképet a bécsi Stefánsdómba vitette (ma is ott van!) s ez fájdalmasan érintette a magyar és főleg a kárpátaljai görög katolikus ruszinokat, azonkívül Pócs ősidők óta a Rákóczi „javak közé” tartozott!

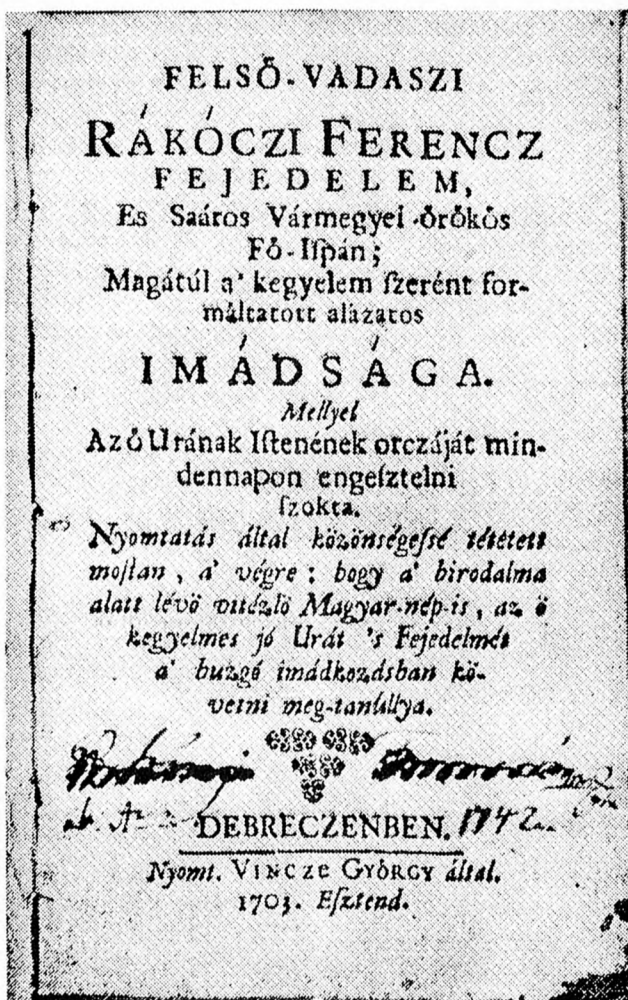
A bécsi udvar és más katolikus körök nem kis gyanakvással szemlélték Rákóczinak a vallásügyekben, így a protestánsok felé tanított magatartását, hamar „eretnekséget” kiáltottak, amint hogy későbbi történészek is, a sok között Szekfü Gyula, Zolnai Béla „janzenista elhajlással” vádolták. Anyai igaz, franciaországi tartózkodása alatt a francia katolikus egyházban a XVII-XVIII. században indult reformmozgalom-kétségkívül hatással volt rá; mindenestre Rákóczi e türelmetlen korban a kölcsönös szeretetre, megértésre akarta rábírn azokat, akik kereszténységükről megfélemlkezve egymás ellen hadakoznak, sőt egymást gyűlölik. S bár Rákóczi már 1704 novemberében egy íróilag is gyönyörű levélben hithűségéről biztosította a pápát, XI.Kelemt, és apostoli áldását kérte a szabadságáért küzdő hazára - utóbb mégis a szentágostoni ihletésű Vallomásokot (Confessio peccatoris) az egyház tiltott könyvnek nyilvánította. Ma persze mindezt másként látjuk és másként ítéljük meg. Ma joggal mondhatjuk, hogy Rákóczi az „ökumené” bátor harcosa volt, akinek legfőbb célja – de idézzük az ő szavait: „Tervem az volt, hogy... jussunk barátságos megegyezésre, mely kizárólag a lelkiismeret szabadságán és minden vallás szabad gyakorlatán alapszik” – olvasható Önéletrészletében, és ugyanott ezt is: „Reméltem, hogy az idők folyamán helyreállítom a lelkek egységét s így szelíd és békés utakon visszavezethetem az elkülönült vallásokat az igazi katolikus egységbe”. (A fordítások Vas Istvántól). Bizonyos, hogy Rákóczi katolikusok és protestánsok között, másfelől minden rendű nemesek és jobbágyok között olyan egyetértést, összefogást tudott teremteni, amilyent előtte s utána is még sokáig senki elképzelni sem tudott!

Fejedelmi szerepében magát Isten „puszta eszközének” tekintette, hitte, hogy szabadságharcának s vele nemzetének ügye az isteni Gondviselés kezében van. Ezért írt már hadba szállásának évében (1703) egy tábori imádságot „amellyel az ő Urának Istenének orcáját minden napon engesztelni szokta” s ezt kinyomtatta, vagyis „nyomatás által közönségessé tétetett a végre: hogy a birodalom alatt lévő vitélő Magyar Nép is az ő Fejedelmét a buzgó imádkozásban követni megtanulja”. Az imádságot ő maga fogalmazta meg latinul és rövidebb formában magyarul is.

Ezt a nemzeti ügyért esengő imát Rákóczi táborában katolikusok és protestánsok egyaránt imádkozták, amint ezt az angol követ nem kis csodálkozással jelentette kormányának. Az imádság valóban az „ökuméne” jegyében fogant tanújelét adva annak, hogy a mi Rákóczink korát messze megelőzve hirdette a modern tolerancia gondolatát.

*

Több mint 20 évvel ezelőtt írtam először Rákóczi tábori imádságáról. Cikkem a könyvmentes Magyar Egyházi Tájékoztató 1976 márciusi számában látott napvilágot. Ezt a régi írásomat azóta átdolgoztam és tetemesen kibővítve adom nyomdába az ima szövegével együtt, amit a győri Káptalani Levéltárban meglelt latinnyelvű kéziratból Lázár Miklós író és újságíró (1887-1968) fordításában közölök. ■

ményeként – maga is kitűnő szónok és stílusista volt: elég itt utalni az ónodi országgyűlésen vagy a győmői táborban mondott beszédeire, de magyarul levelezésére is.

„Hazánk szentje!” Bizony így igaz. Rákóczit a magyar nép avatta szentté; a késő korok is, nagy költőink, írók és művészek, régiek és újak, neve köré a szentek glóriáját fonták. De hiszen Rákóczi vallásossága közismert, kisdíakként is tudtuk már, hogy „felkelését” (= szabadságharcát) Isten nevével indította el, piros selyemzslóin a „Cum Deo pro patria et libertate” felirat ragyogott. Zászlaját rongyos jobbágyok tűzték ki először és Rákóczi volt az első – ahogyan Szerb Antal fogalmazta – „aki patria alatt a jobbágyok patriáját is értette és libertas alatt a jobbágyok libertasát is.” Ezen túlmenően talán nem érdektelen és haszon nélkül való egy s más kevésbé ismert tény elhozni. Például azt, hogy mint fejedelem, seregének vezére, udvari kapitányának első feladatává tette az „istenfélelem” ápolását, hogy mindenkinek a saját vallása szerinti istentiszteletre késztesse. Jó példával járva elől, ő maga a táborba is magával vitte térdeplő szőnyegét és misefelszereléseket tartalmazó „kápólnás ládáját”, minthogy mindennap – rodostói száműzetésében naponta kétszer – misét

meg s ezt a kurucok valahogy természetesnek tartották, jöllehet – kivált kezdetben – mintegy kilentized részben katonái protestánsok voltak: felvidéki evangélikus tótok, felső-tiszai és tiszántúli református hajdúk, Kárpátaljáról meg oroszított rutének. Erkölcsi szigorúságára jellemző, hogy amikor főttábornoka, Bercsényi a szécsényi országgyűlésen (1705), a vallásviták hevében elkáromkodta magát, a fejedelem azon nyomban rápirított mosdatlan szavaiért!

Rákóczi, mint 20 éves fiatalember Munkács várában veszi híret Fenyes György egri püspök leveléből a pócsi Mária-kép csodájának. Latin nyelvű válaszlevelében (Az egri Káptalani Levéltár őrizi!) 1696 december 3-án ezt írja: „A Boldogságos Anyánknak – akinek oltalmába ajánlottam magamat ifjúságomban, hogy kezemnél fogva vezessen – csodáit magam is gyakran tapasztaltam. S nem tudom, vajon az én gyarlóságom cselekedetei miatt-e... vagy talán jövendő bajok következtében könnyezik a pócsi birtokunkon levő, szóban forgó Képmás.” De nem hagyja csupán ennyiben a dolgot. 1703-ban újból 100 pontba foglalják a nemzetet ért jogtalanságokat és sérelmeket, köztük van ez a sérelem is: „A Boldogságos Szűz Anya, Magyarország Nagyasszonya pótsi képeken az ausztri-

Románia és az egyházak közti egyenlőség

Az idei lipcei könyvvásáron Ioan Robu bukaresti érsek mutatta be hivatali elődje, Raymond Netzhammer önéletrajzi és politikai elemeket egyaránt tartalmazó, naplóformájában közre adott visszaemlékezését. Robu érsek nagy érdeklődéssel kísért beszédében az állam és az egyház kapcsolatát elemezte a Ceausescu rendszer megbuktatása óta eltelt időszakban. Örömmel állapította meg, hogy az elmúlt 9 esztendőben az egyház ismét betölthette központi szerepét és részt vehet a közéletben. A bukaresti katolikus érsek szerint a román állam minden fontos döntés meghozatala előtt kikéri az egyházak véleményét, ami természetesen – a papság felelősségvállalásával is együtt jár. Ez lényegében azt jelenti, hogy az egyházaknak közre kell működni a társadalmi problémák megoldásában. Mindehhez azonban türelemre van szükség, aminek múltbeli létezésére a történelem során bőven van példa: a középkor végén a husziták a mai Románia területén találtak menedéket; az unitáriusok pedig még hivatalos egyházként is felléphetek Erdélyben. A türelemmel tehát nincs is baj, csupán minden napi megvalósításával – folytatva a bukaresti érsek, rámutatva arra, hogy az egyházak nagyságától függően csökken az egymás iránti megértés,

illetve együttműködési készség. A törvény szerint ugyanis valamennyi, hivatalosan elismert egyház egyenrangú. Mégis a sorrendben első helyen álló orthodox egyház gyakran képtelen ellenállni a túlsúly csábításának; holott a kölcsönös megbecsülés mutathatná az egyedüli utat a rendszerváltás óta megnyílt lehetőség felhasználásához, illetve a felelősség vállalásához. Itt fontos szerepet játszik a közösségi élet újraélesztése, amiben döntő tényező a korábban elkobzott javak visszaszolgáltatása és ezek méltó felhasználása. A visszaadás sohasem történhetett tökéletes módon, mert a kolostorok, egyházi intézmények falai között emberek éltek, akiknek jóvátétele aligha történhet meg maradéktalan formában, hiszen az elmúlt fél évszázadban egyetlen vallási közösséget sem kímélt a kommunista rendszer. A lipcei könyvvásáron mondott beszédében Robu érsek végül hangsúlyozta, hogy az egyház a társadalmakban az örökérvényűre való felkészülés eszköze, amit elsősorban a papok alkotnak. Rájuk akarta felhívni a figyelmet most megjelent naplójával Raymond Netzhammer, aki a rendkívül nehéz időszakban – és igencsak korlátozott körülmények között – igyekezett megfelelni elhivatottságának. **-iy-**

HÍREK – ESEMÉNYEK

Ázsiái szinódus

A Szent Péter bazilikában április 19-én II. János Pál pápa ünnepélyes szentmisével megnyitotta az Ázsiával foglalkozó különleges püspöki szinódust. Mint ismeretes, a közelgő jubileumi szentévre való tekintettel, a Szentatya minden földrész számára püspöki összejövetelt hirdetett meg. Az afrikai szinódust még 1994-ben tartották meg, tavaly ősszel került sor az amerikai szinódusra, az idén még összehívják Óceánia püspöki találkozóját, végül 1999-ben rendezik meg az európai főpásztorok összejövetelét. Ázsiában a világ lakosságának háromötöde, több mint három és félmilliárd ember él. A katolikus hívek száma 100 millió. Kim bíboros, Szöul érseke a Szentatya előtt elmondott beszédében keserűen szólt arról, hogy a népi Kína és Észak-Korea meghívott püspökeiktől az ottani hatóságok megtagadták a kiutazási engedélyt. A szinódust megnyitó színpompás szentmise jól tükrözte a hatalmas kontinens kulturális és lelki gazdagságát. Az indonéz és koreai hívek népviseletben és jellegzetes tánclejtésekkel vonultak a Szentatya elé a felajánlási körmenet során, a liturgikus énekek hindu, Fülöp-szigetek-i nyelven csendültek fel. **VR/MK**

A könnyező Madonna Civitavecchiában

Az alig negyvenöt centiméter magas Madonna-szobor 1995 február 2-án könnyezett először Civitavecchiában, a helybeli villanyszerelő családi házában kertjében a villanyszerelő akkor öt éves kislányának szeme láttára. Ezt követően a Madonna még tizenhárom alkalommal könnyezett vért, utoljára 1995 márciusában a hitetlenkedő Grillo püspök kezében. A püspököt a vezetésében alakult teológiai bizottságot meggyőzte a Madonna: háromévi gondolkodás után arra jutottak, hogy csoda történt. A Hittani Kongregáció azonban a döntést áthárítja a pápára: azt szeretnék, ha Őszentsége mondaná ki a végső szót. Ez lesz az első alkalom, hogy maga a katolikus egyház dönt, hogy csoda történt-e vagy sem. (Nsz, Ef)

A Csíksomlyói Passió

Az idei Virágvasárnapon harmadik alkalommal láthatta a nagyközönség a Csíksomlyói passiót. Az évszázadokra visszatekintő misztériumjátékot a csíkszeredai Segítő Mária- és a Márton Áron gimnázium diákjai, a Művészeti Népiskola balettkörének tagjai és csíksomlyói fiatalok mutatták be. A passiónak több mint 200 éves története van. Az egykori Csíksomlyói Skola tanárai és növendékei első ízben 1721-ben szövegkísérettel vitték színre, aztán évenként megismételték. 1774-ben betiltották és a felújításra csak 170 év múlva, 1946-ban került sor. De sajnos, újabb 50 évnek kellett elmúlnia, hogy a kegytemplom előtti téren felelevenedjenek a Keresztút állomásai. Az ún. „fordulat” után, 1991 és 1995 között minden Virágvasárnap Csíkesobotfalva utcai processzió keretében emlékezett meg Jézus Jeruzsálemi bevonulásáról. Ezt a bemutatót egészítették ki 1996-ban a Megváltástörténet újabb részleteinek megjelenítésével. A Virágvasárnap Csíksomlyói passió nemcsak többszáz éves hagyománya miatt érdemel kiemelt figyelmet, hanem a Szenvedéstörténet megjelenítésének szokatlan műfaja miatt is. Ez az énekes-zenés balettfeldolgozásban bemutatott előadás egyedülálló Európában. **MK**

Keresztény Klub Kárpátalján

Helyi egyházak elkötelezett keresztényeinek klubját alapították meg Nagykapos székhellyel a felvidéki Ungvidéken. A kelet-kassai római katolikus körzetben létrejött civil szerveződés célja, hogy fórumot adjon az egyházi jellegű előadásoknak, vitáknak, kulturális rendezvényeknek, összehangolja a keresztény és a társadalmi élet különféle eseményeit, valamint elősegítse időszakos kiadványok összeállítását, megjelentetését. A klub alapítói fontos célul tűzték ki a régió egyházközösségei közötti együttműködés élénkítését, illetve elmélyítését. **MN**

Hirdessen az Életünkben!

SZÁJRÓL - SZÁJRA

Vidám történetek

A motorkerékpár

Erdélyben történt, hogy egy nagy kiterjedésű plébánia – hosszas takarékoskodás, kuporgatás után – motorkerékpárt vásárolt. Így a plébános látogatni tudta elszórtan élő nyáját.

Egyik híve – talán nem is azzal a komolysággal gondolva, ahogyan mondta – így szólította meg:

– *Ejnye plébános uram, már motoron járja a világot? Az apostolok még gyalogosan – mint a régi mondás tartja: per pedes Apostolorum – hirdették az igét! – Igenám – hangzott a válasz – de azóta az ördög is motorkerékpárral jár.*

A tapintatlan mikrofon

XXIII. János pápának – általános kihallgatás alkalmával – egy brit csoporthoz: angol nyelven kellett szólnia. Jól-rosszul mondott egy-két szót, majd egészen belezavarodott. Egy angolul jól beszélő prelátust kellett fölkerínie tolmácsnak; kérjen bocsánatot az angoloktól és mondja meg nekik, hogy legközelebb a pápa már jobban fogja beszélni a nyelvüket.

A kihallgatás végén, mivel azt hitte, hogy a mikrofonok ki vannak kapcsolva, a pápa így szólt kísérőjéhez:

– *Azt ugyan várhatják, hogy én megtanuljak angolul!* – Később mégis rászánta magát a nyelv megtanulására.

Minden csoda három napig tart

A korán özvegységre jutott Teleki Augusta grófnő fiai mellé prefektust fogadott. A jeles, szelíd erkölcsű ifjú nagyon megnyerte tetszését. A szűrszabó fiából lett felügyelő azonban nem ismerte fel a grófnő vonalmát, hiszen a nyelv- és egyéb mesterek azidőben nem

A selyembélési hintó

voltak szokva az ilyen romantikához.

Az egyenes, szókimondó Gusztai grófnő aztán egy szép napon megmondta Bozó Pálnak szíve szándékát. Az ifjú azonban még ekkor is hüledezett és mentegetődzött, hogy ő, „csekély ember”, semmi szín alatt sem lehet a grófnő férje, mert, mit mondana a világ. A grófnő nem szólt semmit, de másnap hívatta a tisztartót:

– *Melyik a mi legszebb kocsink?*

– *Az a nyitott, selyembélési hintó, amelyet nem régen hoztunk Pestről* – válaszolta a tisztartó.

– *Jól van. Holnaptól kezdve abban hordatja a trágyát!* – A tisztartó elképedt. De aztán látva, hogy a grófnő nem tréfál, kipukkerlizett a szobából, másnap pedig csakugyan a hintóban hordatta a trágyát. A rákövetkező este Gusztai grófnő megkérdezte, mit szólnak a faluban.

– *Engedelmet kérek alássan, azt, hogy egy kicsit meghiobbant a méltóságos asszony* – válaszolta az öreg cseléd az igazsághoz híven, aztán azt is elmondta, hogy őt falu népe is kísérgeti a trágyahordó hintót. De azért csak folytatták a hordást. A grófnő nem törődött többet a dologgal, de mintegy két hét múlva megint fölrendelte a tisztartót.

– *Nos, kísérik-e még a trágyahordó hintót?* – kérdezte. A tisztartó, ügylőszott már maga is megszokta a dolgot, nyugodtan mondta: – *Dehogy is kísérik.*

Megszokta már mindenki. Harmadnapra megunták a bámészzkodást, legfeljebb egy-két gyerek járt még utána. – Erre hívatta a grófnő Bozó Pált. – *Hallotta a selyembélési hintó történetét?* – kérdezte mosolyogva. A noha bátoratlan, de eszes ifjú megértette a célzást és nem tett több ellenvetést. Teleki Augustától Bozó Pálné lett és haláláig boldog házasságban élt szíve választottjával.

A Tisza

Vásárhelyi Pál halála után a Tiszaszabályozást Paleocapa Péter velencei mérnökre akarták bízni. Széchenyi István gróf maga járta be a híres tudóssal a Tisza kanyarulatait csónakon.

Az expedíció tagjai egy nap megreggelizvén egy parti csárdában, ismét csónakba szálltak, hogy folytassák útjukat a Tiszán lefelé.

– *Mit parancsolnak az urak vacsorára?* – kérdezte a bucsuzó csárdás.

– *Köszönjük, gazduram* – válaszolta a mérnökök egyike, – *nem jövünk mi vissza, hanem folytatjuk az utunkat lefelé.* – No éppen azért, – mondja a kocsmáros hamiskásan, – *mert aki innen elindul a Tiszán reggel, az estére mind itt vacsorál nálam. Visszahozza a Tisza!*

Ekkor értette meg aztán a derék Paleocapa, hogy micsoda feladat lesz a kacskaringósan bolygó Tiszát szabályozni. Mondják, hogy mikor Széchenyi megmutatta Paleocapanak a rakoncátlan Tisza vizét, az olasz mérnök egyre csóválta a fejét annak csodálatos kanyargásain, látva, hogy nem egyszer hosszú, kerülő úton tér vissza a pont-hoz, melyet egyszer már elhagyott s ahelyett, hogy egyenes irányban törne utat, mélyítené a medrét, jobbra-balra kalandoz, saját partjait szaggatva. – *Ezzel bizony sok baj lesz* – mondta a gróf – *de végre is pénzzel rendbe hozhatjuk, szabályozhatjuk. Nagyobb baj az nálunk, hogy amilyen szeszélyesen kanyargó ez a víz, épp olyan a magyar természet is, s ezt már kissé nehezebb megváltoztatni.*

Válogatta: **Ramsay Győző**

A GRAND CAFÉBAN

*Sír a nóta, magyar nóta,
Muzsikálnak este óta
Messze, messze idegenben,
Mesebeli tündérbertben,
Egy párizsi fogadóba:
Fogadóba!*

*Mennyi érzés, mennyi bánat,
Szíve van tán a nótának,
Oly szomorún sírdogálja:
Miben áll a mulatsága
Kondorosan a bojtárnak,
A bojtárnak.*

*A teremnek minden lángja,
Mintha pástortűzzé válna...
-Csak itt lenn a cifra lányok,
Fényes urak, asszonyok
Nem figyelnek a nótára,
A nótára!*

*Nevetgélnek, beszélgetnek,
De ők arról nem tehetnek.
... Tudja a jó Mindenható,
Mi is azon sírnivaló:
Hogy a ménes ott delelget,
Valahol egy csárda mellett,
Csárda mellett!*

Szabolcska Mihály (1861-1930)

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

ANGLIA

Halottaink: **Juhász Jánosné**, szül. Cirok Katalin Tewkebury, 1998. január 29.-én, 75 éves korában; **Meisels István** London, 1998. február 27.-én, 70 éves korában; **Kos Hubert Patrick OBE**, máltai lovag, London, 1998. március 27.-én, 70 éves korában; főtisztelendő **Németh János**, volt manchesteri és baseli magyar lelkész, Székesfehérvárott, 1998. március 29.-én, 84 éves korában. **Nyugodjanak békében!**

FRANCIAORSZÁG PÁRIZS

A keresztség szentségében részesültek: Fischer Christophe-Entienne és Lassus Anne-Marie-Paule gyermekei: **Antoin Jean Christophe** (kisfiú) ill. **Ilona Marie Isabelle Françoise** (kislány) 1997. november 22.-én; **Baliz Nathalie-Erzsébet**, B. Georg és Nagy Abony Erika leánya, 1997. december 21.-én; **Bosnyák Lauren**, B. József és Uri Éva leánya, 1997. december 28.-án; **Muka Péter**, M. József és Bihari Timea fia, 1997. december 31.-én; **Pintér Martin Paul Stephane**, dr. Pintér László és Füzesséry Elisabetg Piroska Marianne fia, 1998. február 8.-án.

Az örök hazába költöztek: **Kiss Imre**, St. Denis, 1997. november 6.-án, 67 éves; v. **Kovács Lajos**, Párizs, 1997. november 20, 61 éves; **Boidin Gérarde**, Fournes-en Weppes, 1997. november 4.-én, 73 éves; **Bourouge-né**, Winkler Pierrette, Chamaieres, 1997. november 12.-én (szül. 1952.08.10); **Sándorfi Jules**, Melun, 1997. december 5.-én, 59 éves; **Lipták Margit**, Marie-Albert-nővér, Salvart, 1997. január 12. (szül. 1914.07.22); **Kozák Margit**, Párizs, 1997. november 10. (Kis nővéreknél) 80 éves; **Sebestyén József**, Beauvais, 1997. november 21.-én, 62 éves; **Regnaullt Marie-Valentine**, Le Creusot, 1998. január 12 (szül. 1916.07.20). **Kovácsné, Kajtár Karolina**, Párizs, 1998. február 9.-én (szül. Markotabögödén, 1924.01.18.); **Soos Margit**, Párizs, 1998. január 25.-én, 78 éves; **Breda Imre**, Párizs, 1998. február 1.-én (szül. Debrecen, 1936.06.19.); **dr. Rábek Mihályné**, Guszman Mária, Ausztrália, 1998.03.07. (szül. 1906); **Valovics Jacques**, Párizs., 1998. március 11.-én, 86 éves; **Gazin Pierre**, orgonaművész, Mme Posa M. férje, Bagnolet, 1998.03.21.; **Bencze Elisabeth**, Argenteuil, 1998. március 29.-én, 85 éves; **Koczon Ferenc**, Sevran, 1998. április 9.-én, (szül. Alsólendva), 75 éves.

NÉMETORSZÁG ESSEN

Keresztelés: 1998. április 19.-én a magyar szentmisén kereszteltük **Ádám Árpád Amadét**, Á. Szerénke és Glagovsek - Ádám Stephan gyermekét. A szertartás fényét emelte az ifjúsági és a MAKK asszonyok kórusának éneke. A szertartásban nem csak a szülő, hanem a hívek összessége is aktívan részt vett. Az ünnepség után az Ádám Glagovsek család fogadást adott a teremben, amelyen több mint százan vettek részt. Stephan a magyar istentiszteletek egyik orgonistája. Itt is örömeinket fejezzük ki a boldog családnak, gratulálunk a szép keresztelőhöz. Isten éltesse a kis Árpád Amadét!

MÜNCHEN

Keresztelés: **Reichert Viktória**, R. Károly és Gyöngyi kisleánya április 13.-án részesült a keresztség szentségében a Damenstift templomban.

Nyugati magyarok zarándokúton

Több nyugati és szentföldi zarándoklat után a frankfurti és párizsi misszió tagjaival kiegészülve az idén hazafelé vettük az irányt. Tizenkét napos erdélyi körútunk fő célja a csíksomlyói búcsú volt. Hazafelé, mert bár a résztvevők többsége nem a földrajzi Erdély területéről származott el, mindenütt úgy fogadtak minket, mint akik hazatértek, s valóban, mindenütt azonnal otthon is éreztük magunkat. Így, mire Csíksomlyóra érteztünk, már magunk is vallhattuk a gyönyörű Székely kesergő szavaival:

Útban Csíksomlyó felé

„Hazajöttünk, megáldott a Csíksomlyói Szűzmária”

Szinte teljes történelmünket „beutaztuk” e tizenkét nap alatt: a honfoglalástól (Ópusztaszeren megsodáztuk a Feszty-körképet), Szent László legendás tettein, Dózsa parasztfelkelésén, a Rákóczi-szabadságharcra és 1848-49 csatáin át a legutóbbi idők történéseiig (megálltunk Tökés László temesvári parókiaja előtt, ahonnan 1989-ben a változások követelése elindult). Kalauzunk, a zabolai születésű Dr. Pozsony Ferenc, a kolozsvári egyetem néprajztudósa, ismertetett meg minket szűkebb és tágabb szülőföldje táji, történelmi és néprajzi vonatkozásaival.

Máriaradna zarándokhelyén és az erdélyi magyar katolikus központban, Gyulafehérváron, szentmisével erősítettük zarándok szándékunkat, s lerőtük kegyeletünket Márton Áron sírjánál.

Sokunk régóta dédelgetett vágya válhatott valóra, amikor pünkösdi szombatján pirkadatkor Szovátról útra keltünk a búcsúra. Az úton a szováti Pásztor Zsuzsika néni vezette imádságunkat, melyben a rózsafüzér mellett szép Mária-énekek és a magyarság jobb sorsáért könyörgő fohászok váltották egymást. Csíksomlyóra érve, zászlónk mögött felsorakozva a meredek kálvárián kapaszkodtunk fel a Saluator kápolnához, az egyes stációknál mondtuk el a keresztút imádságait.

Szamosi József új könyvei:
EMLÉKEZTETŐ I.
Előadások, tudósítások, alkalmi írások –
Múltidézés – Három játék rádióra –
magyar cserkészlet nyugaton, stb. 155 old.
EMLÉKEZTETŐ II
Megemlékezések, arcképek
Erdélyi József és költészete –
Emlékeim Gyórfy Istvánról –
Magyar zarándoklatok Máriacellbe stb.
220 old.
Tisza – München 1997
**SZERELMES NAPLÓ –
DE HOGYAN TOVÁBB?**
Napló 1946-ból, levelek, képek, rajzok
Tisza München 1997

Egy-egy könyv ára portóval 30,- DM
(csekkben vagy bankjegyben)
Megrendelhető a szerző címén:
Elektrastr. 7/b. 81925 München

A zarándokút megannyi mozzanatát megőrizték szívünkben: a pécskai Heinrich József esperes és Kolping-családjának vendéglátását, a somlyói nyeregben a több százezres hívő tömeg ajkáról zengő Himnuszt, Bartalus Jakab Zoltán „pabácsival” és a zabolaiakkal ünnepelet pünkösdi szentmisét és a vidám, meleg együttlétet a hegyoldalban, a kis táncosok perdüléseit és virágcsokrait, a hétesztendő székely leányka szájából a Székely Miatyánkot.

Hitünkben megerősödve, a Szentlélek ajándékaitól eltelve, magyarságunk-

Kitüntetés

Gabriel Asztrik premontrei kano-nokrendi címzetes prépostot a Notre Dame, Indiana, USA professzorát, a Francia (Paris)-, Bajor (München)- és a Magyar (Budapest) Tudományos Akadémia tagját a Magyar Püspöki Kar, Dr. Várszegi Asztrik püspök, Pannonhalmi főapát ajánlására a PRO ECCLESIAE HUNGARIAE emlékéremmel tüntette ki. Az okmányt Dr. Seregély István, egri érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnöke írta alá. Gabriel Asztrik a Gödöllői Francia Gimnázium igazgatója volt; az iskolát a szovjet megszállás és a kommunista kormány megszüntette. A premontrei kano-nokok épületeiben ma Magyar Állami Agráregyetem működik.

Szent István ünnepe Bécsben

1998. augusztus 22.-én, szombati napon, déli 13 órai kezdettel ünnepeljük Szent István király emlékét a Stephansdómban. A szentmisét és a szentbeszédet főtisztelendő dr. Márfi Gyula, veszprémi érsek tartja. Vele concelebrálnak mindazon papok, lelkészek, akik elkísérik híveiket erre az ünnepre.

Az idei emlékezés része annak a triduumnak, amelyet az első magyar szent-család tiszteletére tartunk:

1998-ban Boldog Gizella királyné

1999-ben Szent Imre herceg

2000-ben Szent István király

személyére fordítjuk figyelmünket.

A szentmise után népi kultúránk gyöngyeiből, mint népzene, népi tánc, népszokások, tartanak bemutatót a kultúr csoportok a Stephans-téren.

Hívjuk és várjuk a magyar plébániák és lelkészségek híveit. Jöjjenek a fiatalok, a ministránsok, ifjúsági csoportosulások, azoknak szülei, rokonai, barátai, hogy a különböző nemzedékek együtt emlékezzenek a honalapító szent királyunkra és családjára.

Érdeklődés és jelentkezés a Bécsi Magyar RK. Lelkészség címén: **Hegyi György** lelkész, A-1070 Wien, Döblergasse 2/30 b. Telefon/Fax: 0043-1-526 49 72.

Siebeneichi zarándoklat

Több mint négy évtizede pünkösdi hétfőn Siebeneich-be zarándokol a svájci magyarság, hogy az ottani máriapócsi vérkönnyező Szűz pártfogását, közbenjárását kérje.

Néhány sor a kápolna történetéről:

Kerns nagyközség ősrégi, önálló tanácsból áll. Ezek azonosak az egész falu környékén található településekkel: Wysserlen, Halten, Dietried és Siebeneich. Minden telepnek – Siebeneich kivételével – régóta saját kápolnája van: Halten telepnek 1540, Wysserlen-nek 1641, Dietried-nek 1659 óta.

Érthető tehát, hogy a siebeneichiek is kértek kápolnaépítési engedélyt Franz Daniel von Matt plébános közbenjárásával, a konstanzi püspöktől. 1721-ben engedélyezte a püspök az építkezést. A kápolnát 1729. jan. 4.-én szentelte fel a plébános. Ugyanabban az évben, Johann Bucher segédlelkész – aki a népgyűlés elnöke és a Sargans-i helytartó fia volt – rendelt egy festmény-másolatot a Máriapócsi Vértkönnyező Szűz képéről. A kép alá becsületesen odaírta a festő: „a pócsi Máriakép hű másolata”. Ezzel az oltárképpel ajándékozta meg Buchner segédlelkész a siebeneichi kápolnát.

1839-ben a kápolna renoválása alkalmával a Szűzanya kegyképet a főoltárról eltávolították és a bejárat fölé helyezték. Helyére egy másolat került, amely az akkori ízlésnek felelt meg.

A kápolna a múlt század közepéig, hosszú időn át, aktív zarándokhelyként szolgált, de utána mint Mária-kápolna,

fokozatosan elveszítette jelentőségét.

1954-ben az Alpnach-Dorfban élő magyar menekültek – Zsitvai Tibor, volt igazságügyminiszter és Méhes Ignác miniszteri tanácsos – fedezték fel a „Máriapócsi Képet”, ahova Hász István, volt tábori püspök, 1954. május 23.-án vezette az első magyar zarándoklatot. Azóta évenként hűségesen zarándokolnak oda a Svájcban élő magyarok, rendszerint pünkösdi hétfőn.

Az 1964. februári és márciusi földrengés igen nagy kárt okozott a kápolnában, melyet azóta restauráltak. A költségekhez a Svájcban élő magyarok is hozzájárultak. Ennek emlékére a kápolna egyik ablakán megörökítették a magyar címet Szt. István koronájával.

Ez évben is több mint 120 hívő magyar, Svájc különböző területeiről, keverte fel a kedves zarándokhelyet. Az Alpnach-i vasútállomásról hat kilométert gyalogoltunk, gyönyörű erdei utakon a kápolnáig. Közben Mária énekeket énekeltünk és rózsafüzért imádkoztunk. A szentmisét főlelkészünk Prof. dr. Mehrle Tamás atya vezetésével a Svájcban működő magyar missziók lelkészei mutatták be. A lelki élményt és gyarapodást közös ebéd és hangulatos együttlét követte.

Reméljük, hogy még sokáig fennmarad ez a szép hagyomány és egyre többen jönnek el, hogy Mária mellé térdelve Isten elé terjesszük ügyeinket.

Vizauer Ferenc (Zürich)

APRÓHIRDETÉSEK

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGY VÁLASZTEKÉKBAN!

Olesó áron raktárról – kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatónak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34 (Svájc).

Budai kertes villában újonnan kialakított két-szobás és másfél szobás, bútorozott komfortos lakás kiadó 40 DM/lakás, naponta. Hosszabb időre engedmény! Parkolás zárt kertben, Telefon: 00-36 1 202 30 25.

Átutazók, Erdélyiek! Győr közelében modern, tiszta szobák főzőfülkével, fürdőszobával, zárt udvari parkolással 15,- DM. Szárföld, Pó utca 69-71. Tel.: (0036) 96-252158 du. 17 órától.

Margit Elisabeth Barti, Heilpraktikerin, Hl. Hildegard v. Bingen-Heilkunde. Beratung – Therapie, Sprechstunden nach Vereinbarung. Margit Barti, Am Krümmershof, D-34132 Kassel, Tel.: 0561-40 42 14.

43 éves, egyedülálló, kislitát egyedül nevelő, diplomás, több nyelvet beszélő barátnőmnek aki ráadásul csinos is – intelligens, jólelkű férjet keresek 60 éves korig. Gáspár Katalin, H-1034 Budapest, Kiscelli köz 9.

Balatonon-tól 9 km-re 1.440 m. építési telek eladó. A telken víz és gáz bevezetve. Ára: DM 8.000, érd.: Geiger, H-8623 Balatonföldvár, Kossuth u. 13/2. Tel.: (H) 00 36 /84/ 340-609.

Teljeskörű fogászati ellátás Budapesten. Rövid határidő, garancia, kedvező ár. Telefon: (H) 00 36/1-313-57-26 vagy 00 36 (6) 30-310-694-es telefonszám alatt.

Szent István királyunk ereklyéje a Dicsőséges Szent jobb örzési helyén, a budapesti Szent István Bazilika, Hild József tervezte attemploma kolombáriumában, el nem évülő urnafülkékkel alakítottunk ki. a temetkezéssel összefüggésben érdeklődni lehet a Plébánia Kegyeleti Irodájában (Bajcsy Zsilinszky úti bejárat) hétfőn, kedden, és szombaton 10-14 óráig. Levélcím: H-1051 Budapest, Hercegrímás u. 7. Telefon: 36-1-332-0873, Telefax: 36-1-338-2151.

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten

Kreitmayrstr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

	DM
Badacsonyi Szürkebarát	7,80
Debrői Hárslevelű	6,80
Etyeki Chardonnay	8,80
Villányi Rosé, Kékportó	8,80
Villányi Kékfrankos	9,80
Villányi Cabernet	10,80
Egri Bikavér	7,50
Tokaji Szamorodni	12,50
Tokaji Asszú 3 puttonyos	16,50
Tokaji Asszú 4 puttonyos	20,—
Kecskeméti barackpálinka	29,—
Unikum	29,—
Egri cseresznyepálinka	25,50
Diólikőr	0,5 liter 14,50
Címeres barackpálinka	33,—
Sárgabarack-, Málnalikőr	0,5 liter 13,50
Tarhonya, kocka, laskatészta	1 kg 7,—
Májás-, véres hurka, disznósajt	13,—
Tokaszalonna	15,—
Füstöltzalonna	12,—
Friss kolbász	15,—
Házi kolbász	17,—
Téliszalámi	33,—
Szegedi szalámi	30,—
Csabai, Gyulai	27,—

KIADÓHIVATALUNKNÁL KAPHATÓ
VIDEOKAZETTÁK:

	DM
Apor Vilmos élete	25,—
30 perces film, megjelent Apor Vilmos boldoggáavatása alkalmából. magyarul, dr. Szabó József összeállításában.	
VHS-PAL	25,—
Teréz – egy közülünk	25,—
35 perces film, megjelent Lisieux-i Szent Teréz halálának 100. évfordulójára. VHS-PAL	
Árpád-házi Szent Erzsébet élete magyarul vagy németül,	
40 perces film, VHS-PAL	25,—
Lourdes	30,—
50 perces film VHS-PAL	
Lourdes-i csodák és gyógyulások Dokumentumfilm hat csodásan meggyógyulttal; 90 perc, VHS-PAL	30,—
KAZETTÁK:	
Lourdes és az evangélium, vigasztalások. Rádiós magyar nyelvű kazetta, 60 perc.	10,—
Lourdes-i üzenet – elmékedések dr. Szabó József összeállítására	10,—
KÖNYV:	
Lourdes-Bernadett nyomdokain (kb. 140 színes képpel)	25,—
Megrendelhető:	
Ungarische Katholische Delegatur Redaktion Életünk Landwehrstr. 66, D-80336 München	

Balatonbogláron kétszintes ház 20 millió ft-ért eladó. Terület 1059 nm; földszinti lakás 214 nm; tetőtér 107,50 nm. Tel.: (H) 0036/30/566-466 vagy (D) 07331-67910.

Ausztria legszebb táján, nyáron avagy télen kedvezően töltheti szabad idejét. „Meleg otthon” jelígre a kiadóban.

Magyarországon, velencei tónál, 135 m. lakterület, 1.000 m telken, 1992-ban épült ház privát kézből, provízió mentesen eladó! Melléképület 40 m², garázs, közel a tóhoz és termálfürdőhöz. Ár: 100.000 DM. Érdeklődni: Telefon: (D) 07231/68734 18-20 (németül).

Elzászban élő, csinos, barna nő, 25 éves, kislival komoly társat keres 35 éves korig. Jelige: „Családszerető, nem dohányzó”.

VÁSÁROLJON ÖRÖKÖS SZÁLLODAI JOGOKAT BUDAPESTEN! Csendes, frekvenciált helyen, jó közlekedésű zöldvezetési szállodában. Többhetes üdülési jog: 3.700 DM-től. Ideális vakációra és üzleti utakra egyaránt. Érdeklődés irásban. Dr. Kanizsai József ügyvéd „Budapesti üdülési jogok” H-Budapest, Erzsébet tér 2.

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt helységekre. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévíz vagy Budapestre. München: Tel./Fax: (D) 089/69 99 85 17, 089/67 056 18 vagy 0172/84 252 88.

ZSOLNAY és HOLLÓHÁZI porcelán közvetlenül a gyártól, kizárólagos terjesztési joggal. Telefon/fax: (D) 0711 516 593.

NYUGAT-MAGYARORSZÁGON, Szombathelyen az Európaszerte híres Bük-Sárvár-Gyógyfürdők szomszédságában-konyha, fürdőszoba szállást nyújtok - méltányos áron - négy személyig. Zsoldos Gyula, H-9700 Szombathely, Kertész u.37, tel.: 0036-94-325 933.

Fiatal magyar-német házaspár keres szerény de otthonos lakást (2-3 bedroom-apt.) bútor nélkül, lehetőleg kertrésszel szeptember vagy október 1.-től Londonban! Előnyös lenne: Islington, Bayswater, Hampstead Heat vagy hasonló környezetben. Címünk: Borbély Tibor, Keiserbichl 26, D-83627 Wangau. Tel.: 00 49-89-66 532-445 vagy 0049-8021-5590.

Eger mellett csöndet és kényelmet kedvelőknek ház kiadó. Érd.: (H) 06 60 470-336.

Kiadó! Dunakanyarban, Dömösön két-szobás, összkomfortos, teraszos, kertés ház közel a termál-fürdőkhöz. Nap/szem.-ént: 25,- DM. Érdeklődni: Telefonon: (H) -36/33-482-042-es sz. alatt.

Zenetanár, német állampolgár megismerkedne esetleg német tudással is rendelkező, szimpatikus, csinos, megbízható, komoly kapcsolatra vágyó hölgygel 46 éves korig. Fényképes válaszleveleket a kiadóba „Szeretnék megnő-sülni” jelígre várok.

MAGYARORSZÁG - SPECIALISTA, üdülések, kúrák, kedvező fogászati kezelések, gerincbetegségek gyógyítása Prof. dr. Kiem Gyógykezeléssel. Katalógus, felvilágítás, Telefon: (D) 0211/29 99 86.

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK

Kedves Olvasóink, időnként közöljük a magyar lelkészségek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet a szentmisék helye és ideje után.

NÉMETORSZÁG

Aachen-i Egyházmegye: Misézó helyek: Aachen, Mönchengladbach, Krefeld. Erd.: Ft. Szigeti István, Vinzenzstr. 5, D-52078 Aachen, Tel.: (0172)248 63 26.

Augsburg-i Egyházmegye:

Misézó helyek: Augsburg, Kempten. Erd.: Ft. Sörös Antal, Erhard Str. 2, D-87634 Günzach, Tel.: (08178) 79 35.

Bamberg-Eichstätt-Regensburg-i Egyházmegye
nürnbergi székhellyel:

Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshut, Nürnberg, Regensburg, Straubing. Erd.: Ft. Bárány József, Ung. Kath. Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig, Tel.: (0911)507 57 96

Essen-i Egyházmegye:

Misézó helyek: Duisburg, Oberhausen, Bochum, Essen, Neukirchen-Vluyn, Moers, Mülheim. Erd.: Ft. Major Márk, Ung. Kath. Mission, Steeler Str. 110, D-45139 Essen, Tel.: (0201)28 47 40

Freiburg-Trier-Speyer-i Egyházmegye
offenburgi székhellyel:

Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Trier, Saarbrücken, Freiburg, Baden-Baden, Karlsruhe, Pforzheim, Freiburg, Strasbourg, Mulhouse, Colmar. Erd.: Ft. Dr. Szabó József, Ung. Kath. Mission, Schneidemühlener Str. 12 i., D-776139 Karlsruhe, Tel./Fax: (0721) 68 72 15

Berlin-i és Hamburg-i Főegyházmegye,
Hildesheim-i Egyházmegye:

Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen, Erd. Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ung. Kath. Mission, Holzdam 20, D-20099 Hamburg, Tel.: (040)24 60 49 Erd. Berlinben: Nagy Iván, Ung. Kath. Kirchengemeinde Szent Erzsébet, Bundesallee 108, D-12161 Berlin, Tel.: (030) 859 23 95, Fax: (030) 851 25 93

Személy és áru fuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerinti, háztól-házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

Bécsben központi helyen szállást kínál nemdohányzóknak a PAP Penzió. A-1060 Wien, Mariahilferstr. 71/25, Tel.: 0043-1-5 86 50 41.

Balaton déli oldalán Fonyódon, kőműves mester eladja 3 szintes családi házat garázzsal, nyugodt helyen, 900 m² -es telken panorámás kilátással a Balatonra (kiszthelyi öböltől Badacsonyig). Irányár: DM 119.000,-. Érdeklődni a 0036 85 362 720-as telefonon

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás minden jogi kérdésben.

Schwarz Annemarie, hites tolmács és fordító német / magyar nyelven.

Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

Magyarországon, Bük, Gyógyfürdön új házban, új berendezés, szobák konyhával és tusolóval kiadó. Érdeklődni: Tel.: (H) 00 36/94/359-441 vagy (CH) 0043/2684/ 2985.

Svájcban élő, sportos férfi keres 45-55 év körüli karsú hölgyt, akivel eljárhat síelni, teniszezni, utazni, koncertekre stb. Válaszokat „SANEX” jelígre a kiadóba kérek.

40 éves, egyedülálló (vajdasági magyar) férfi független hölgy ismeretségi keresi. Jelige: „Württemberg”.

Stuttgártban, rendezett körülmények között élő, 49 éves, 165 magas férfi, szép berendezett lakással keresi - szerény, házas, hozzáillő hölgy ismeretségi tartós kapcsolat reményében ca. 45 éves korig. Lehetőleg fényképes válaszokat „Szeretet és megbecsülés” jelígre a kiadóba kérem.

PANNONHALMÁN 9.758 m² ingatlan eladó az apátságtól 500 m-re. Összközműves, 2 szobás lakóház, pince. Ára: 52.000 DM. Info: dr. Csukovits, Telefon/Fax: 0036 /1/ 202-69-44.

Magyarországon - Szent Gotthárd Felső Szónokn (Graz, Maribor közel) nagyon szép fekvésű 3.300 m² telek eladó építési lehetőséggel. Irányár: 50 000,- DM vagy megegyezés. Erd. Lehet: A. Kukán, München, telefon: (D) 089/ 957/957 40 63 vagy (H) 0036/1/275-97 76.

54 éves asszony megismerkedne barátság céljából lehetőleg nemdohányzó művelt férfival. (fényképes) választ „Új környezet” jelígre a kiadóba.

Németországban élő magyar hölgy, 59/167 megismerkedne szimpatikus férfival. Válaszokat „Őszi találkozás” jelígre a kiadóba kérek.

Megjelent!
Apor Vilmos élete

dr. Szabó József új videofilmje,
Apor Vilmos boldoggáavatása
alkalmából. 30 perc VHS-PAL
Ára 25,- DM
Megrendelhető kiadóhivatalunknál.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Magyar Katolikus Főlelkésziség
Landwehrstr. 66 - 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
E-mail: 08953282-0001@-online.de
(Ungarische Delegatur)

Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkésziség
Főszerkesztő: dr. Cserhádi Ferenc
Felelős szerkesztő Fejős Ottó
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstr. 66 - D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88

Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserhádi Ferenc
Verantw. Redakteur: Ottó Fejős

Abonnement: DM 25,— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 40,—

ELŐFIZETÉS:

Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik,
ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész,

oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 2,50 DM

Előfizetési ár egy évre DM 25,—

vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúlra légipostával DM 40,—

Lapzárta minden hónap 10-én.

Hirdetéseket csak 10-ig fogadjunk el.

Postbank München:

Konto-Nr.: 606 50-803 - BLZ 700 100 80

Katholische Ungarnseelsorge,

Sonderkonto „Életünk”

Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: GRAPHOS GmbH

Landwehrstr. 39, 80336 München

Tel. (0 89) 55 34 44

Druck: AMPER DRUCK GmbH

WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH

Hasenheide 11, 82256 Fürstenfeldbruck

Tel. (0 81 41) 61 01 20

Fax (0 81 41) 60 01 28

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közlünk!

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak 1996 január 1-től:

	DM
Apró-, házassági-, általános hirdetés	7,—
Ára soronként (kb. 40 betű)	7,—
Jelige portóval	7,—
Külön kívánságokat esetenként árazunk. üzleti-, nyereséges hirdetések soronként	10,—
Nagybetűs (kétsoros) sor	20,—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese. Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	10 % kedvezmény
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	20 % kedvezmény
Egy évi hirdetés esetén	25 % kedvezmény.
Hirdetések határideje minden hónap 10-e, befizetve!	

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsek-kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München - Sonderkonto: Postbank München, Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI
OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőkkel (misszióinkkal) rendezni! Csak a kiadóhivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az „Életünk” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK
FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnkél: Joseph DANI, # 18-505 Edmonton Tr. NE AIR-DRIE, Alberta T4B 2J2. Canada. A címére küldött csekken feltüntetendő: „Életünk”. Kérjük sziveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekkeket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40,— DM-ből 8,— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 17,— US \$ + 13,— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

Beilagenhinweis: Zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és telefon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk szállodánkban, mely harmadszor nyerte el az „év panziója” díjat! Családias légkör, zöld övezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal - zárt autóparkoló.

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött írásokon, leveleken.

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető Magyarországon az OTP Bank Budapest VIII. ker. Körzeti fiók: 11773085-07063558, t.a. 973080706355 számú kontójára, Fejős Ottó néven. Évi előfizetés híveknek: 1500. Ft.; lelkészeknek öt intenciósi tesztimónium a kiadóhivatal címére.